ДНЕВНИКЪ

(стенографический)

на

II-то обикновенно Народно Събрание.

(Втора Сесия)

С ЗАСѢДАНИЕ, СЪБОТА 13 ДЕКЕМВРИЙ 1880 ГОД.

(Подъ предсѣдателството на г-на Сукнарова. — Начало въ 1 часъ 30 минути.

Предсѣдатель: (Звъни.) Ще се чете списъка на депутатитѣ.

Секр. Вас. Радославовъ (Чете списъка.) Вчера отсѫтствоваха: Христо Стояновъ, Стоичко Стояновъ, Ст. Брънчевъ, Даскаловъ, Расолковъ, Ковачовъ. Карапетровъ, Стаменъ Христовъ, Цеко Ванчевъ, Рангелъ Костовъ, Цеко Вълчовъ, Нино Петровъ, Д-ръ Молловъ, Ив. Поповъ, Кѫндо Ивановъ, А. Храновъ, Недѣлковичь, Кирковъ, Бурмовъ, Иорданъ Тодоровъ, Геор. Цанковъ, Ат. Костовъ, Кѫнчо Жековъ, Д. Бърневъ, Вас. Поповичь, Хафѫзъ Билялъ, Болѣрски, Ив. Стояновъ, Ник. Стойчовъ, Симо Соколовъ, Десевъ, Цвѣтко Илчовъ, Калчо Симеоновъ, Стоилъ Поповъ.

Предсѣдатель: Отъ 172 души представители 58 заедно съ кассиранитѣ отсѫтствовать, 114 присѫтствовать, повече отъ половината и засѣданието се отваря.

На дневенъ редъ бѣше доклада на комиссията за бюджетътъ, но понеже не е готова, дохождатъ на дневенъ редъ предложения отъ М-вото на Вѫтр. Дѣла по разнитѣ клонове на това Министерство.

Секр. Баларевъ: (Чете:) „Въ Нар. Събрание.

По заповѣдь на Негово Височество Князьтъ, честь имамъ да внеса за разглѣждание въ Нар. Събрание приложенитѣ тука предложения, относящи се до разнитѣ клонове на повѣреното менѣ Министерство.

Министръ Д. Цанковъ“.

(Чете:)

ПРЕДЛОЖЕНИЯ.

Отъ М-вото на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла.

А. По телеграфитѣ и пощитѣ.

I. По телеграфитѣ.

1) Международната единословна система за таксуването на телеграммитѣ се приспособлява и на вѫтрѣшната телеграфна корреспонденция въ Княжеството.

2) Таксата за всѣка дума е 5 стотинки.

II. По пощитѣ.

1) Таксата за едно писмо е 15 стотинки за всѣки 15 грамма или дробъ отъ 15 грамма.

2) Таксата на не платенитѣ писма е двойна.

3) Таксата на отворенитѣ писма е 5 стотинки.

4) Таксата за вѣстницитѣ и периодическитѣ списания, политически и не политически, се опредѣля по слѣдующий начинъ:

3 стотинки до 15 грамма.

4 „ отъ 50 до 100 грамма.

За повече отъ 100 грамма — 5 стотинки за всѣки 100 грамма или дробъ отъ 100 грамма.

5) Таксата за всѣкакъвъ родъ печатани произведения, освѣнъ вѣстницитѣ и периодическитѣ списания, е 5 стотинки за всѣки 50 грамма или дробъ отъ 50 грамма.

Сжщо такъвазъ такса се налага и за дѣловни книжа и образци отъ стоки (мостри.)

6) Таксата за препорѫчване е 25 стотинки за всѣко писмо или предмѣтъ.

7) Таксата на вжзелитѣ и посилкитѣ, на които обѣема не надминува 4 кубически десиметра за всѣкий килограммъ е 30 стотинки на килограммъ за растояние до 250 километра.

На тия такси се прибавя право за записване по 10 стотинки за всѣко испращание.

8) За вжзелитѣ и посилкитѣ съ опредѣленна цѣнность се праща, освѣнъ помянѫтитѣ въ членъ 1-й такси и друго за застрѫхуване по 10 стотинки за всѣки 100 лева или дробъ отъ 100 лева.

9. Посилкитѣ и вжзелитѣ, които се принасятъ исключително по желѣзницата Русчукъ-Варна, подлѣжатъ освѣнъ на такситѣ предвидени по тарифата на желѣзницата и на едно право отъ 50 стотинки за пощата.

10) Обаче ако тия посилки и вжзели се испровождатъ отъ мѣстности отдалечени отъ желѣзницата, за тѣхъ се взема освѣнъ слѣдуемитѣ такси за препасянието имъ по желѣзницата и опия предвидени въ горния чл. 7-й.

Б. По строителната часть.

§ 1. Никой отъ притежателитѣ на воденици или други заводи, нѣма право да подига равнището (горизонта) на водитѣ по горѣ отъ опредѣлената височина.

§ 2. Всичкитѣ искусственни работи, сжществующи въ настоящe по шосетата и пѫтищата и които има да се направятъ отъ послѣ, по слѣдствие подиганието равнището на водата въ рѣкитѣ, ще се правятъ и поправятъ на смѣтка на притежателитѣ на воденицитѣ и другитѣ заводи.

§ 3. За извършванието работитѣ по поправянието и направата на пѫтищата въ Българското Княжество, всѣкий отъ жителитѣ на Княжеството на възрасть отъ 20 до 50 год. както отъ селскитѣ тъй и отъ градскитѣ е длъженъ да излиза на работа въ годината 4 деня.

§ 4. Сжщата цѣль всѣкий, който има кола, е длъженъ да ги изважда на работа по шосетата въ продължение на три дни въ годината.

§ 5. Ако нѣкой отъ българскитѣ жители не желае да испълнява пѫтната повинность въ натура, то той е длъженъ да наема за себе си работници или кола — или да плаща по 2 фр. на день за работникъ и по 4 фр. за кола, които пари трѣба да се събиратъ отъ надлѣжната община и да се употрѣбляватъ по указание отъ правителството.

§ 6. Времето за искарване селското население на работа и реда на самото искарване се опредѣлятъ съ особни правила, които има да се съставятъ отъ М-вото на Вжтр. Дѣла.

В. За паспортитѣ и заграничнитѣ билети.

1) Цѣната на паспортитѣ е 10 лева за една година, а 5 лева за 6 мѣсеца.

2) Паспортитѣ се приготвятъ отъ М-вото на Финанситѣ, а се издаватъ отъ М-вото на Външнитѣ Дѣла чрезъ околийскитѣ началници.

3) Заграничнитѣ билети се приготвуватъ отъ М-вото на Финанситѣ върху гербова книга отъ 20 стотинки. Общинското управление купува отъ М-вото на Финанситѣ толкозъ заграничи билети, колкото му трѣба, и ги издава само за единъ мѣсецъ съ цѣна по единъ левъ въ полза на общинската касса.

4) За да може да вземе нѣкой паспортъ трѣба да представи на околийскийтъ началникъ свидѣтелство отъ общинското си управление, което свидѣтелство е приготвено ото М-вото на Финанситѣ върху гербова книга отъ 10 стотинки и които общинското управление издава за 20 стотинки.

Г. За билетитѣ за ловъ.

1) Билетитѣ за ловъ се приготовляватъ отъ М-вото на Финанситѣ и се издаватъ отъ окол. началници по 10 лева единътъ за една година.

2) Околийскитѣ Началници ги издаватъ на основание на едно свидѣтелство отъ Общинското Управление по 50 стотинки, въ полза на общинската касса. Тия свидѣтелства се приготовляватъ отъ М-вото на Финанситѣ върху гербова книга отъ 20 стотинки.

Д. За барута, патронитѣ и петролеума (газа.)

1) Барутъ, патрони и газъ (петролеумъ) не могѫтъ да се държатъ въ градоветѣ и паланкитѣ. Общ. Управление е длъжно да построи вънъ отъ градътъ или паланката складове, въ които трѣба да се дьржатъ тия запалителни нѣща срѣщу една кирия.

2) Продаванието имъ по дюкянитѣ е позволено въ количество, опредѣлено отъ общинскитѣ управления.

Е. За пособие на бѣженцитѣ и преселенцитѣ.

Отъ правителственнитѣ храни се отпуска единъ

милионъ и петстотинъ хиляди (1,500,000) оки за посѣвъ и пособие на бѣженцитѣ и преселенцитѣ.

Ж. За учреждение на градоначалства въ градоветѣ: Варна, Руссе, Видинъ и София.

Въ градоветѣ: Варна, Видинъ и Руссе намѣсто околийскитѣ управления, се учреждаватъ градоначалства, на които освѣнъ полицейската власть, ще имъ се възлага отъ окржжнитѣ управители и сношението имъ съ иностраннитѣ консули. До сегашнитѣ околийски управления въ рѣченитѣ градове ще заведоватъ само съ околията вънъ отъ градътъ.

Сжществующето до сега въ столицата управление на Софийский градски управитель се преименува тоже въ градоначалство.

З. За унищожение на пограничнитѣ стражи.

Сжществующитѣ до сега селски погранични стражи между Княжеството отъ една страна, и Ромжния и Сърбия отъ друга, се унищожаватъ; а между Турция и Княжеството се замѣняватъ съ специална погранична жандармерия.

Министръ: Д. Цанковъ".

М-ръ Цанковъ: Вие чухте, г-да, тукъ нѣколко предложения относително разнитѣ клонове на М-вото. Сега да се распространявамъ да говоря за всѣко отдѣление, не е възможно. Ако приеме Нар. Събрание да се четжтъ членъ по членъ, и ако иска обяснения, то ще ги дамъ.

Предсѣдатель: Желае ли Нар. Събрание сега веднага да се пристжпи къмъ разглѣждането на тия предложения членъ по членъ, както каза г-нъ М-ръ? (желае.) Който не желае да си дигне ржката. (Никой не дигна.)

Секр. Баларевъ: (Чете:)

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Отъ М-вото на Вжтрѣшнитѣ Дѣла.

А) По телеграфитѣ и пощитѣ

I. По телеграфитѣ.

1) Международната единословна система за таксуването на телеграммитѣ се приспособява и на вжтрѣшната телеграмна корреспонденция въ Княжеството.

2) Таксата за всѣка дума е 5 стотинки.

М-ръ Цанковъ: По този въпросъ ако искате свѣдѣния, сегашний директоръ на телеграфитѣ и пощитѣ г-нъ Янчевъ нека ви даде.

Симеонъ Янчевъ: До сега въ княжеството се е упражнявала старата система за тактуването на депешитѣ. Тъй: единицата на една депеша е състояла отъ 20 думи, и макаръ депешата да би била и по долу отъ 20 думи, нейната такса е била за 20 думи; но споредъ новата конвенция, която се сключи на послѣдъкъ въ Лондонъ, прие се за такса на всѣка една депеша споредъ думитѣ ѝ. Опредѣлява се напримѣръ колко се плаща за всѣка една дума. До сега за международнитѣ депеши се е практикувала тая система за таксуването на депешитѣ; слѣдователно тая единословна система, ако обича Нар. Събрание, може да се приеме и за вжтрѣшната корреспонденция въ княжеството. Вслѣдствие на това, ние видѣхме за умѣстно, да бжде таксата на една дума 5 сантима, като се взема за международнитѣ депеши: за окончателна такса 5 сан. и за транзитна такса 4 сантима, тъй щото за вжтрѣшната корреспонденция опредѣлихме само 5 сантима на дума. Но на всѣка една депеша освѣнъ думитѣ, които съдържа, се прибавляватъ добавочна такса за 5 думи, тъй щото за една депеша отъ 15 думи се заплаща за 20 думи, и за една депеша отъ 50 думи се заплаща за 55 думи.

М-ръ Цанковъ: Менѣ ми се струва, Народното Събрание разбра, че когато даваме депеши вънъ отъ държавата, можемъ да напишимъ 3, 5, 10 или колкото искаме думи и таксата ще бжде по 5 сантима за всѣка дума, когато у насъ отъ единъ градъ до другъ ние сме плащали и плащаме, колкото и да бждатъ думитѣ, не за 10, но за 20 думи и сме плащали два франка. Това е много скжпо. Трѣба да се плаща както за вънкашна, така и за вжтрѣшна корреспонденция, а не за вънъ много ефтино да плащаме, а за вжтрѣ много скжпо. За това както което се взема за международната корреспонденция, така да се взема и за вжтрѣшната и тая цѣна за въ държавата е опредѣлена 5 сантима на дума.

Предсѣдатель: Желае ли нѣкой да говори? (Не желае.) Приема ли Народното Събрание първото предложение, щото таксата на телеграфната корреспонденция въ княжеството да бжде споредъ предложението на г-на Министра на Вжтр. Работи 5 сан. на дума. (Приема.) Който не приема да си дигне ржката. (Никой не дигна.)

Секр. Баларевъ: (Чете:)

II. По пощитѣ.

1) Таксата за едно писмо е 15 стотинки за всѣки 15 грамма или дробъ отъ 15 грамма.

Янчевъ: До сега таксата на писмата е била 25 ст., както се е плащало за цѣла Европа и всички онія мѣста, които сж влѣзли въ международний пощенски съюзъ; но тая такса е твърдѣ голѣма за вжтрѣ въ княжеството, за това я направихме 15 ст., както е въ Влашко и Сърбия. Ние сме вече въ преговори, както съ Влашкото княжество, тъй и съ Сърбия, щото писмата, които се размѣняватъ между

България и казаннитѣ двѣ княжества, да бѫде таксата имъ сѫщо 15 ст. за 15 грамма, както казахме по горѣ.

Пановъ: Наистина не плаща се толкова, колкото ний вземаме; но до колкото азъ помня, тамъ вематъ по 5 стотинки за едно писмо. (Гласове: не!) 15 стотинки е скѫпо за едно писмо.

Янчевъ: За сега така намалена такса не можемъ да положимъ за нашитѣ писма. Не можемъ да намалимъ тъй приходитѣ на пощата.

Грънчаровъ: 15 стотинки не е скѫпо; защото по частни лица излазя много по скѫпо.

М-ръ Каравеловъ: Азъ не зная предвижда ли законътъ това; но азъ мисля, че на частни лица не трѣба да се допуща да носятъ писма, и строго да се наказватъ, които носятъ писма.

Янчевъ: Има изработенъ вѫтрѣшенъ законъ за пощитѣ и телеграфитѣ, и тамъ монополътъ си присвоява правителството, като не се позволява на частни лица да пренасятъ писма. Този законъ се вече печата и въ втората сессия ще се разглѣда.

Каракашовъ: Тогава нѣма да се допуща на частни лица да пренасятъ писма, когато се наредятъ пощитѣ както трѣба; защото имамъ честь да кажа, че се обѣща М-вото въ миналото Събрание да наредятъ пощитѣ, но още не е нищо направено. При всичко това, че вапора отива за 10 часа отъ Турно-Северинъ до Рахово, но азъ имамъ анвелопъ, съ който могѫ да докажа, че едно мое писмо е пристигнало за 4 дни отъ Турно-Северинъ до Рахово.

Янчевъ: Ние имаме сега два пѫтя за Европа: единъ презъ Ломъ, другъ презъ Русчукъ, тъй щото всичкитѣ Европейски писма преминуватъ презъ тѣзи два пѫтя. Писмото отъ Турно-Северинъ може да е отишло презъ Русчукъ и отъ тамо за Рахово; но сега ставатъ преговори съ компанията на Дунавскитѣ вапори, за да пренасятъ съ своитѣ контролери нашитѣ писма, които дохождатъ изъ Европа и сѫ назначени за Дунавскитѣ мѣста. Тъй тѣ ще се предаватъ направо и не ще отиватъ презъ други пощи. Но всичко туй изведнажъ не може да стане, а трѣба да стане съгласно съ другитѣ компании.

Грънчаровъ: Като стана дума за това, азъ питамъ: да ли мисли М-вото да уреди пощитѣ тъй щото да се приматъ всѣкждѣ вѫзели и пари? Послѣ се каза, защото трѣбало да се запрети на частни лица пренасянието на писма; но може ли да бѫде това запрещение и тамъ, гдѣто нѣма пощенски трактове?

М-ръ Каравеловъ: Тамъ гдѣто нѣма пощенски трактове не се запрещава като напр. отъ едно село до градъ.

Янчевъ: За сега не можемъ да направимъ трактове тамъ, гдѣто нѣма много работа; защото трѣба много разноски и защото и съ тѣзи трактове, които имаме сега, имаме дефицитъ отъ 600,000 фр. само за носението на пощата. Ако туримъ и на други мѣста трактове, тогава може би ще имаме единъ милионъ дефицитъ; тъй щото въ по малкитѣ градове имаме само конни преносчици, които пренасятъ само писменна корреспонденция. Може съ време всѣкждѣ, гдѣто има нужда, да се отворятъ пощенски трактове. А гдѣто нѣма и конни преносчици, тамъ е позволено даже и на частни лица да пренасятъ писма; но предварително трѣба да вематъ позволение отъ М-вото.

М. Вълчевъ: Като се отвори въобще въпросъ за пощитѣ, има да кажа, че преди въ нашата земля вървѣха пощи редовно отъ Цариградъ за Варна и т. н. Сега едно писмо отъ Шуменъ за 6 или 7 деня дохожда въ Джумая. Когато се провожда едно писмо отъ Шуменъ за Джумая, то се праща отъ Шуменъ презъ Русчукъ, Търново, Османъ-Пазаръ и отъ Османъ Пазаръ въ Джумая. Не е ли възможно да има единъ особенъ жандармъ, който да пренася писмата направо отъ Шуменъ до Ески-Джумая? Защото има търговци, които иматъ нужда за корреспонденция за да испращатъ писмата си въ Варна. Ако трѣба отъ Варна да се испрати едно писмо съ пощата презъ Търново, Русчукъ или презъ Русчукъ и Търново, то за 7 или 8 деня пристигатъ писмата до Джумая, когато за 8 деня отъ Европа приемаме писмо.

Предсѣдатель: Мисля, че въпросътъ тукъ е за таксата.

Янчевъ: Дѣйствително г-нъ представитель отъ Джумая има право, защото до сега е било тъй; но вече се взеха мѣрки да се нареди редовна поща направо между Джумая, Шуменъ и Разградъ, съ единъ коненъ преносчикъ. Взели сѫ се вече мѣрки за това.

Предсѣдатель: Приема ли се отъ предложението по пощитѣ първата алинея, както се прочете отъ г-на секретаря? (Приема се.) Който не приема да си дигне ржката. (Никой не дигна.)

Секр. Баларевъ: (Чете:) 2.) Таксата на не платенитѣ писма е двойна.

Янчевъ: За обяснение има да кажа само нѣколко думи. Въ Европа когато нѣкои писма се даватъ не платени, получительтъ плаща двойна такса; но за България до сега не се приемаха не платени писма. Сега обаче могѫтъ да се приматъ и да се даватъ на получателя, който ще плаща двойно.

Аневъ: Азъ ще попитамъ г-на Директора, че ако това писмо се адресува до извѣстенъ человѣкъ и писмото е натоварено съ щрафъ и той ако го не приеме; какво ще стане съ писмото?

М-ръ Каравеловъ: Ще се вземе писмото, ще

се съдере и ще се изгори. Нѣма да го караме назадъ.

Аневъ: Добро; но на други мѣста не става така, защото ако има щемпелъ отгорѣ си, тогава пакъ се връща на оногова, който го е испратилъ.

М-ръ Каравеловъ: Въ закона има позволено да пишатъ рекомендувани писма. Който желае да му го върнатъ назадъ трѣба да го рекомендува.

Янчевъ: Освѣнъ това за не платенитѣ писма нѣма нийдѣ указано, че онѣзи, които ги проваждатъ тѣмъ да се повръщатъ и да имъ се взема нѣкаква такса; слѣдователно, такива писма се унищожаватъ като стоятъ нѣколко мѣсеци, ако получателитѣ не сж извѣстни.

Калчо Пасковъ: Именно за писмата, които сж не платени или да кажа, че тѣ се даватъ за такива хора, които се интересуватъ за съдържанието имъ и тѣ трѣба да платятъ

Дюкмеджиевъ: Менѣ е съвсѣмъ чудно за такива писма, да ги връщатъ. Отъ гдѣ ще разберѫтъ, кому да ги върнатъ? Непремѣнно трѣба да се изгарятъ.

Предсѣдатель: Мисля, че доста се разисква за това. Който не приема и втората алинея, да си дигне ржката. (Никой не дигна.)

Секр. Бкларевъ: (Чете:) „3) Таксата на отворенитѣ писма е 5 стотинки“. (Приема се.)

(Чете:) „4) Таксата за вѣстницитѣ и периодическитѣ списания, политически и не политически, се опредѣля по слѣдующий начинъ:

3 стотинки до 50 грамма;

5 „ отъ 50 до 100 грамма.

За повече отъ 100 грамма — 5 ст. за всѣки 100 грамма или дробь отъ 100 грамма“. (Приема се.)

(Чете:) „5) Таксата за всѣкакъвъ родъ печатани произвѣдения, освѣнъ вѣстницитѣ и периодическитѣ списания, е 5 ст. за всѣки 50 грамма или дробь отъ 50 грамма.

Сжщо таквазъ такса се налага и за дѣловни книжа и образци отъ стоки (мостри.)“ (Приема се.)

(Чете:) „6) Таксата за препорѫчвание е по 25 стот. за всѣко писмо или предмѣтъ“. (Приема се.)

(Чете:) „7) Таксата на вжзлитѣ и посилкитѣ, на които обѣема не надминува 4 кубически десиметра за всѣки килограмъ е 30 стотинки на килограмъ за растояние до 250 километра.

На тия такси се прибавя право за записване по 10 ст. за всѣко испращание“.

Аневъ: Тукъ е желателно да се знае каква ще бѫде монополацията съ вжзелитѣ, защото ако е такава ,каквато е сега, тогава по цѣлъ день се изгубва. Това не се практикува нийдѣ въ свѣта. Ако е снабденъ вжзелътъ съ нужднитѣ печати отъ тогозъ, който го предава, то трѣба да се приема. Както се сега прави, то е предпотопний способъ.

Янчевъ: Тжзъ система се практикува въ Россия; но ние сме взели вече мѣрки да се промѣни, и вечь дойдоха ресорни кола за пренасянието съ пощата на вжзелитѣ, за да не се повреждатъ печатитѣ. А съ сжществующитѣ кола не можехме да отговаряме за печатитѣ, догдѣто не се снабдихме съ нужднитѣ кола.

Предсѣдатель: Приема ли се 7-а алинеа така както е въ предложението? (Приема се.)

Секр. Баларевъ: (Чете:) „8) За вжзелитѣ и посилкитѣ съ обявена цѣнность се плащатъ освѣнъ поменжтитѣ въ чл. 7-й такси, и друго за застрахуване по 10 ст. за всѣки 100 лева или дробь отъ 100 лева“. (Приема се.)

(Чете:) „9) Посилкитѣ и вжзелитѣ, които се пренасятъ исключително по желѣзницата Русчукъ-Варна, подлѣжатъ, освѣнъ на такситѣ предвидени по тарифитѣ на желѣзницата и на едно право отъ 50 ст. за пощата“. (Приема се.)

(Чете:) „10) Обаче, ако тия посилки и вжзли се испроваждатъ отъ мѣстности отдалечени отъ желѣзницата, за тѣхъ се взема, освѣнъ слѣдуемитѣ такси за пренасянието имъ по желѣзницата, и онія предвидени въ по горния чл. 7-й“. (Приема се.)

(Чете:)

„Б. По строителната часть.

§ 1. Никой отъ притежателитѣ на воденици или други заводи, нѣма право да подига равнището (горизонта) на водитѣ по горѣ отъ опредѣлената височина“.

М-ръ Цанковъ: Воденици, гдѣто правятъ нови или иматъ вѣтхи, скимне нѣкому да помѣсти водата и воденицата на друго мѣсто, и безъ да пита правителството, направя това. И така развалятъ въздуха съ блата, които ставатъ и повреждатъ нѫтишата. За това направихъ тоя членъ, щото никой безъ предварително позволение да не може да ги прави, и ако ги направи презъ таквизъ мѣста, дѣто трѣба да станатъ мостове на шоссетата, да се поправятъ мостоветѣ на негова смѣтка.

Баларевъ: Тукъ никакъ се не разбира за премѣстванието на водитѣ, но за вдиганието на водитѣ, които трѣба на сжщитѣ мѣста да си останатъ.

М-ръ Цанковъ: Менѣ се струва, че то е подигание, когато нѣкой прокара водата презъ едно мѣсто по високо. Водата си върви естественно, и за да дойде на по високо мѣсто, той измислюва по високо мѣсто. Само въ преписванието по погрѣшка не е казано: „никой отъ притежателитѣ безъ предварително позволение на М-вото“. Слѣдователно трѣба

правителството да знае, за да не се повреждатъ нито частни имоти, нито пѫтищата.

М-ръ Славейковъ: Истина подигна се расправа за подигание и премѣствание на водата, и подъ подигание разумѣва се и премѣствание но за по ясно може да се приложи и премѣстяване.

М-ръ Цанковъ: Приемамъ да се приложи това.

Панозъ: Отъ премѣстването не зависи подигането. Може да е необходимо да премѣстимъ водата отъ едно мѣсто на друго; защото, ако стои на сѫщото мѣсто може би да е вредителна за самото мѣсто. Може да прави премѣствание, но работата е, че както стои въ закона, не може да вдига горизонта на водата; за това предлагамъ да си остане въ закона както си е.

М-ръ Славейковъ: Наистина, че твърдѣ малко проумѣваме отъ воденици, но разумѣва се, че за да премѣсти нѣкой водата нѣма право. Трѣба по напредъ да попита и тогава да премѣства. Ако има зарарь, той ще пита; но ако нѣма зарарь или повреда. тоже не може безъ питание.

Св. Радевъ: За да се премѣсти или подигне водата на воденица, то зависи отъ премѣстването на главното мѣсто; и за да се подигне водата, трѣба да се развали и другото мѣсто. За това който иска да премѣсти главното мѣсто трѣба да вземе предварително позволение отъ правителството и тогава да мѣсти онѫзъ вода, която иска да проведе на друго мѣсто.

Ангъвъ: Тука е думата за нивото на водата. Трѣба да си остане техническийтъ терминъ „ниво“, а не „равнище.“

М-ръ Каравеловъ: „Равнище“ е доста хубаво; но ако искате, може да се тури въ скобки „ниво.“

Баларевъ: Да подига водата не може никой безъ позволение на правителството. Моля ви се, ако има двѣ воденици една подъ друга, и вземемъ да подигнемъ равнището, то се повреждa равнището на другата. Притежательтъ на втората воденица ще подигне процесъ. Притежалтъ на първата отива при окр. началникъ, а окр. началникъ до правителството, и правителството му каже: давамъ ти право да подигнешъ водата; а сѫдилището му каже: недавамъ ти право. Тогава какъ ще се рѣши тоя въпросъ.?

М-ръ Каравеловъ: Тукъ е въпросътъ не само за правителственни, но и за частни имоти. За шосетата се грижи правителството, което има право тоже да се отнася къмъ апелъ. Ако нѣкой е направилъ нѣщо безъ позволение, то ще го рѣши сѫдилището.

Секретарь Баларевъ: Азъ предлагамъ така да бѫде това предложение: (Чете:) „Всѣкий, който желае да прави воденица, тепавица и други подобни на вода заводи, трѣба да взима предварително позволение отъ правителството, което дава просимото разрѣшение само въ такъвъ случай, ако подигането на водата или отбиването нуждната отъ нея часть не причинява вреда на нѣкое правителственно или обществено имущество.“

Предсѣдатель: Който не приема § 1. както се прочете въ послѣднята редакция, да си дигне рѫката. (Никой не дигна). (Приема се).

Секр. Баларевъ: (Чете:) „§ 2. Всичкитѣ искуствени работи, сѫществующи въ настояще по шосетата и пѫтищата, и които има да се направятъ отъ послѣ послѣдствие подигането равнището на водата въ рѣкитѣ, ще се правятъ и поправятъ на смѣтка на притежателитѣ на воденицитѣ и другитѣ заводи.“ (Приема се.)

(Чете:) „За извършването работитѣ по поправянието и направата на пѫтищата въ Българското Княжество, всѣкий отъ жителитѣ на Княжеството на възрасть отъ 20 до 50 години, както отъ селскитѣ тъй и отъ градскитѣ е длъженъ да излазя на работа въ годината 4 деня.“

Пановъ: И така ще узаконимъ сега именно онова, което турското правителство е отъ давна практикувало т. е. ангарията. За натурната повинность знаемъ отъ истина г-да, че турското правителство е употрѣблявало тая система; но наистина не е ассигнувало такава огромна сумма за шосетата. Мене е за удивление да ассигнуваме такива грамадни сумми отъ народната кессия, да ассигнуваме пари, а още да има ангария. Обрѫщамъ на това внимание на Нар. Събрание.

М-ръ Цанковъ: Г-нъ Пановъ нарича това ангария, но това не е ангария. Ангария е когато се работи правителственна работа даромъ, че се вематъ хората отъ единъ край и се закарватъ на другъ, гдѣто ги употрѣбляватъ съ мѣсеци. Това е ангария. А това е: всѣка една община, всѣкий единъ окрѫгъ или всѣка една околия си иматъ своитѣ пѫтища. Тѣ сами за себе си правятъ пѫтищата си, защото ако остане да плаща хазната за всичко, било за една община, било за една околия или окрѫгъ, това не е възможно. Истина, че въ Европа сега не употрѣбляватъ народа за това нѣщо, но тамъ вече шосетата сѫ готови. Може би и ние подиръ 20 год. да свършимъ всичкитѣ шосета и да бѫджтъ готови, но тогава тѣзи пари ще се употрѣбляватъ само за да се дръжатъ тамъ стражари. Ние още имаме твърдѣ малко шосета, и гдѣто имаме, тѣ сѫ разстроени, тъй щото като се поправятъ слѣдъ нѣколко години, то нѣма вече да искаме отъ народа да ги прави. Азъ ви увѣрявамъ че тѫзъ сумма, която сега казватъ да е огромна, не е. достаточна; но и повече да отпустиемъ, пакъ не ще можемъ да направимъ

пѫтищата както трѣба; слѣдователно това не е ангария.

М-ръ Каравеловъ: Тукъ иде думата за общитѣ шосета. Правителството тука нѣма да се бърка на самитѣ общини, които между себе си могѫтъ да намиратъ за нуждно да направятъ отъ общини до общини шосета. По главнитѣ шосета нѣкой пѫть могѫтъ и 6 околии да каратъ кола; но по шосетата до селата нито 3 не каратъ. Могѫтъ общинитѣ да се съединятъ по между себе си, и могѫтъ да поискатъ отъ правителството инжинеръ да си направятъ пѫтища. Азъ зная, какъ се прекарватъ каменнитѣ вѫглища отъ Мошино. Тамъ двѣ версти бъркатъ гдѣто трѣба да се направи шоссе. Паритѣ не сѫ толкова много. Трѣба да се направи шоссе отъ тукъ до Вратца, отъ Вратца до Рахово, отъ Трънъ до Кюстендилъ и отъ Никиполъ до Плѣвенъ, ако искаме да процвѣтне нашата държава защото единственното превозване отъ Ломъ за София е презъ Берковский балканъ сѫществующето шоссе, което е много трудно. За това трѣба да направимъ шосета нови за по добра комуникация.

М-ръ Славейковъ: Азъ мисля, че отъ присѫтствующитѣ г-да депутати всѣкий разумѣва, какво ще каже ангария. Тукъ не е за правителственна работа; тукъ е узаконение съ удобрението на Нар. Събрание за направянието на пѫтищата. Ако познавате най главната отъ всичкитѣ нужди, които има държавата, това сѫ пѫтищата. Това се упозна на много мѣста отъ жителитѣ на държавата. Азъ зная какви клетви се излѣха, догдѣто се направиха пѫтищата въ турско време, а послѣ съ какво веселие си превозваха стокитѣ презъ пѫтищата. Зная че сѫ се направили пѫтища само тамъ, гдѣто има най голѣми проходи за търговията, а тукъ въпросътъ е за главнитѣ пѫтища, които има да свѫржатъ главнитѣ точки на нашата държава. Това е необходима нужда. А сумата, която до сега се е ассигнувала за пѫтищата, е отивала за мостоветѣ. Ако нѣмаме пѫтища, тогава утрѣ не сме държава. Това не се разумѣва само за главнитѣ пѫтища, които сѫ нуждни, но това ще го разумѣе всѣко село и само за себе си ще поиска да си направи пѫтища, но обществени работи безъ никакво узаконение не могѫтъ да се испълнятъ както трѣба.

Ер. Гешовъ: Чу се думата заради ангария. Казаха г-да М-ритѣ, че ангария не било работата при шосетата. Има г-да ангария работа и въ днешното време. Дървета се каратъ, сѣно правителственно се прекарва и се вематъ хората отъ своята работа, безъ да имъ се плаща. Лани зная, когато хората получваха по 5 гроша на день и то зимно време. По добрѣ е и тия пари да имъ се не даватъ. Г-да М-ритѣ казаха, че нѣмало ангария; но тѣ сѫ далеко и невидятъ, че има ангария, която и днесъ сѫществува. И общитѣ пѫтища не се работятъ редовно, защото има человѣци, които сѫ по далечъ отъ тѣхъ и нито чуятъ, когато се правятъ пѫтищата; а на онѣзи, които сѫ близо, тѣмъ имъ е вече омръзнало да работятъ. За това г-да М-ритѣ трѣба да обърнатъ по сериозно внимание върху това, за да се искоренятъ тѣзи ангарии.

М-ръ Каравеловъ: За да не ставатъ тѣзи злоупотрѣбления, за това се предлага законъ. Най голѣмото злоупотрѣбление бѣше това, понеже до сега не сме опредѣлили по колко деня трѣба да работи всѣкий. Второ за да ги не каратъ окр. началници, когато имъ скимне, трѣба да се опредѣли: кои дни и колко дни трѣба да стане. Ако ли пакъ отхвьрлимъ това предложение, тогава значи, че не трѣба да се правятъ никои пѫтища. (Гласове: трѣба.)

М-ръ Славейковъ: Всѣкий знае, че въ началото на политический ни животъ на много мѣста се е правило произволъ и че нѣкои кметове или окр. началници сѫ извличали народа за ангария; но всѣкий, който знае това, трѣба да го заяви. Защото правителството не знае това, и ще го унищожи, защото това е непростено и никой законъ го не приема, а толкозъ повече нашата Конституция го не приема.

М-ръ Цанковъ: Именно за това искамъ да стане тоя законъ. И напрешний законъ е казвалъ, че и гражданитѣ трѣба да работятъ на шоссета; но струва ми се, че твьрдѣ малко отъ тѣхъ сѫ работили. Подиръ зная, че когато ходихъ за Рилския мънастиръ видѣхъ, че чиновницитѣ употрѣбляваха хората на ангария; но за това не е кривъ законътъ, но лицата, които управляватъ.

Лазаръ Луковъ: Тукъ стана дума за поправяние на пѫтищата, но не зная и искамъ да се обясни това. Тукъ има пѫтища, на които хората по 2 мѣсеца сѣдяха. Има едно мѣсто въ Русчукский окрѫгъ гдѣто хората сѫ работили по 2 мѣсеца и всичко това, което сѫ направили селенитѣ въ камикъ, направили сѫ го съ рѫцѣ, а не съ барутъ. Има на двѣ мѣста, гдѣто сѫ пробили даже и баири. Имахъ честь да мина отъ тамъ за Варна и видѣхъ когато хората горѣха на слънце и казаха, че за правителството били копали и че не имъ се било заплатило; но това не е на народа грѣшка. Тия хора, които работяха тамъ, не зная да ли ще имъ се заплати нѣщо и да ли ще има нѣщо за тѣхъ. Или само да отпущаме тѣзи пари безъ да знаемъ гдѣ отиватъ? Тука се развалятъ съвсѣмъ пѫтищата, правятъ се нови, преработватъ се, изравняватъ се и пр., но догдѣто съмъ преминалъ, виждамъ все хора боси, нека ми е позволено да кажа шопи, които чукатъ

само каменье и не знаятъ до кога ще работятъ. Тѣ чукатъ каманье на балкана.

М-ръ Каравеловъ: Не зная защо се говори за преминали работи; особенно ако подкачимъ отъ окупацията и времето на войната, то всички знаемъ, че за всичкитѣ пренасяния на турски топове се е употрѣблявала ангария. Въпросътъ е да нѣма злоупотрѣбления за напредъ и никого да не могатъ да каратъ повече отъ 4 дни. Ако бѫде нѣкой употрѣбенъ за 6 дни, тогава можемъ да говоримъ. До сега нѣмаше законъ. Законътъ задължава сега всѣкиго по 4 дни. Отъ друга страна чухъ отъ всичкитѣ депутати, които казватъ: трѣба да се направятъ тамъ и тамъ шосета, само ни дайте инжинери, ние сами ще си ги направимъ; а послѣ дигаме въпросъ за 4 дни! Ние искаме да не ставатъ злоупотрѣбления; може би да е имало до сега и не отказваме никакъ; за това и предлагаме законътъ. А какво ще стане съ онѣзи сега, които сѫ копали баири, това ще видимъ послѣ.

Марко Вълчевъ: . . . . (Не чуе се.) . . . и днесъ остана . . . . . За това тука казватъ: ние сме пари дали. Кому сѫ дали тѣзи пари, не знаемъ. (Гласове: исчерпано е!)

Предсѣдатель: Напомнювамъ на говорящитѣ г-да да говорятъ върху предмѣта, а да се не впущатъ върху минали работи.

Стамболовъ: Азъ не могѫ да разбера, ако Събранието съзнава важностьта на пѫтищата, защо да ставатъ разисквания върху това предложение, което трѣба да се приеме. Сега единъ казва: баири копахме, другъ казва: гражданитѣ не сѫ работили и т. н., но всичко това е минало. Всинца знаемъ, че трѣбатъ пѫтища, защото безъ тѣхъ не може да се живѣе и безъ които нѣма нито търговия, нито успѣхъ, нито никакъвъ напредъкъ. Както се каза сега, за да не падне на едни граждани повече отъ колкото на други, каза се 4 дни въ закона. 4 дни е длъженъ всѣкий да работи за общитѣ пѫтища. Ако иска една община може да си направи и желѣзница; това е работа на общината, стига само да има пари. Сега всички разисквания си нѣматъ мѣстото. Да сѣднемъ и да расправяме сега, какво е било лани и по лани, то е безполезно; а трѣба да се вотира предложението.

Предсѣдатель: Има още 9 души записани да говорятъ. (Гласове: исчерпано е!) Който желае да се говори да си дигне ржката. (Меншество.) Който не приема § 3 така, както се прочете отъ г-на секретаря, да си дигне ржката. (Никой не дигна.)

Секр. Баларевъ: (Чете:) „§ 4. За сѫщата цѣль всѣкий, който има кола, е длъженъ да ги извожда на работа по шосетата въ продължение на 3 дни въ годината“.

Рангелъ Костовъ: Искамъ да се обясни това: колкото души ли има въ една кѫща да работятъ по 4 дни, или отъ всѣка кѫща по 4 дни.

М-ръ Каравеловъ: Въ закона е казано за всѣкий житель на възрасть отъ 20 до 50 години трѣба да работи. Гражданинъ ли е той или селянинъ нѣма разлика. Който иска да не работи, може да си откупи.

Секр. Баларевъ: Въ горния членъ се каза, че всѣкий житель на възрасть отъ 20 до 50 год. е длъженъ да работи по 4 дни въ годината, а който има кола — по 3 дни. Споредъ 3-й и 4-й членове излиза, че който има кола, длъженъ е най напредъ да работи 4 дни безъ кола и послѣ 3 дни съ кола; тогава ставатъ 7 дни.

М-ръ Цанковъ: Разбира се, че отъ жителитѣ въ една кѫща единъ ще има на 20 год. другъ на 25, другъ на 30 и т. н. Всичко 3 души за работа. Ще каже, че и тримата ще работятъ по 4 дни; но тѣзи хора иматъ една кола и когато работи колата, единътъ человѣкъ трѣба да бѫде съ нея; но той ще работи само 3 дни съ колата заедно, а другитѣ двама безъ кола по 4 дни.

Марко Вълчевъ: Съгласенъ съмъ. . . . . (Не се чуе).

М-ръ Каравеловъ: Който не ще да работи самъ, може да заплати 4 дни безъ кола, или може самъ да работи; но въ всѣкий случай три дни съ кола, а 4 безъ кола.

Единъ Гласъ: Да не продължаваме, защото предложението е доста умѣстно.

Сим. Панчовъ: Не е праведно да се разпредѣли така, защото 4 дни всѣкий ще заплати, за да не работи 3 дни съ колата. Това не е праведно.

М-ръ Каравеловъ: Азъ бихъ предложилъ друго предложение. Именно че нѣкоя община, ако желае да си прави пѫтища, може да се приеме такова предложение, че министерството ще помогне само за мостоветѣ. Всички депутати говориха, че искатъ шосета. Значи, трѣба да се постанови така, че селата иматъ право като се съгласятъ да правятъ пѫтища, като се отнесѫтъ предварително чрезъ окр. съвѣтъ до М-вото, за да го увѣдомятъ, че е желателно да се правятъ нови пѫтища.

Павелъ Поповъ: Всинца сме благодарни да работимъ по 4 дни. Но знаете, че трѣба да се разподѣля работата тъй, щото гдѣто е лошо мѣстото, да се дава на едного по малко, а гдѣто е равно — повече. Това трѣба да знае М-вото, за да проводи заповѣди до управителитѣ, да размѣрятъ на всѣкиго, колкото му се пада. Това трѣба да стане, за да знае всѣкий по колко трѣба да работи.

М-ръ Цанковъ: Тѣзи предложения сѫ нѣща, които Нар. Събрание трѣба да рѣши, защото това е единъ видъ данъкъ; а какъ трѣба да се раздѣ-

лятъ шосетата, какъ гражданитѣ и селянитѣ трѣба да работятъ това е друга работа. Тука ще станатъ правилници. Подиръ ще ви предложа друго предложение за това нѣщо.

Лазаръ Дуковъ: За предложението, готовъ съмъ да го приема; но тукъ е казано 4 дни. На насъ 4 дни не е нищо; но за 4 дни пѫтищата се не направятъ.

Предсѣдатель: Тука се говори съ кола по 3 дни.

Лазаръ Дуковъ: За това да не е опредѣлено, но да се казва 3 или 4 дни, (Шумъ.) Тогава нѣма какво да кажа, само ще кажа, че пѫтищата ще останатъ не поправени. Всѣка община или всѣко село, могжтъ да си поправятъ, ако имъ се опредѣли, пѫтищата както трѣба; но ако нестане тъй, то нѣма да станатъ и пѫтищата.

М-ръ Каравеловъ: 4-тѣ дни не сѫ предложени така легко и се е мислило по напредъ. Колкото за поправянието на шосетата, има въ хазната пари и тя ще харчи пари, ако не стига общинската работа. Не можемъ да позволимъ никому да кара хората да работятъ повече отъ 4 дни. (Гласове: съгласни!) Правитлството ще има нѣкои срѣдства да исхарчи. Напр. на балкана за 4 дни не може да се свърши работата. Не можешъ Берковский балканъ да дадешъ на едно село. Тука трѣба да се харчатъ много пари, защото тамъ не може да се изработи всичко съ мотики. (Гласове: исчерпано е!)

Предсѣдатель: Желае ли Нар. Събрание да се говори още по това предложение? (Не желае.) Който не приема § 4-й така както се прочете да си дигне рѫката. (Никой не дигна.)

Секр. Баларевъ: (Чете:) „§ 5. Ако нѣкой отъ българскитѣ жители не желае да испълнява пѫтната повинность въ натура, то той е длъженъ да наема за себе си работникъ или кола — или да плаща пари по 2 франка на день за работникъ и по 4 фр. за кола, които пари трѣба да се събиратъ отъ надлѣжната община и да се употрѣбляватъ по указание отъ Правителството.“ (Приема се.)

(Чете:) „§ 6. Времето за искарване селското население на работа и реда на самото искарване се опредѣлятъ съ особни правила, които има да се съставятъ отъ М-вото на Вжтр. Дѣла.“

Свящ. Радевъ: Именно тѫзъ статия ми ареса много, защото ще се опредѣли особенно време за работянието на натурната повинность и защото до сега сѫ ставали много лоши распореждания въ това отношение, като се взимаха селянитѣ всѣкога за работа; но това предложение е много хубаво и трѣба да се приеме.

М-ръ Цанковъ: Тукъ трѣба да се каже „население“; а „селското“ да се махне, защото това трѣба да се глѣда и при гражданитѣ.

Предсѣдатель: Който не приема § 6 съ направената поправка отъ г-на М-ра на Вжтр. Дѣла да си дигне рѫката. (Никой не дигна.) Прието.

Секр. Баларевъ: (Чете:)

В. За паспортитѣ и заграничнитѣ билети.

„1.) Цѣната на паспортитѣ е 10 лева за една година, а 5 лева за 6 мѣсеца.“

М-ръ Цанковъ: Вие знаете, че за паспортитѣ до сега бѣше за 1 год. 20 фр., а за 6 мѣс. 10 фр. Сега 10 фр. ще бѫде за една година, а 5 фр. за 6 мѣсеца.

Предсѣдатель: Който не приема 1-ва алинея да си дигне рѫката. (Никой не дигна.) Прието.

Сер. Баларевъ: (Чете:) „2.) Паспортитѣ се приготвятъ отъ М-вото на Финанситѣ, а се издаватъ отъ М-вото на Външнитѣ Дѣла чрезъ Околийскитѣ Началници“, (Приема се.) (Чете:)“ Пограничнитѣ билети се приготовляватъ отъ М-вото на Финанситѣ върху гербова книга отъ 20 стотинки.

Общинското управление купува отъ М-вото на Финанситѣ толкозъ погранични билети, колкото му трѣбатъ, и ги издава само за единъ мѣсецъ съ цѣна по единъ левъ въ полза на общинската касса.“

М-ръ Каравеловъ: Азъ бихъ казалъ, щото словото „билети“ да се каже „свидѣтелства“. За да не ходятъ хората въ градоветѣ за свидѣтелства. Нѣка ги дава общината, която ще има нѣкакъвъ приходъ отъ това; а правителството ще взема само за гербовата марка. Освѣнъ това трѣба да се каже „погранични свидѣтелства“, а не „заграничи.“

М-ръ Цанковъ: Добрѣ, азъ приемамъ това да бѫде „погранични свидѣтелства“, които М-вото на Финанситѣ ще печата и ще взема по 20 сан. за тѣхъ; а всѣка община ще ги купува и ще ги дава на хората по 1 фр. Слѣдователно общината ще печели 80 сан.. Тѣзи свидѣтелства ще иматъ вредность за 1 мѣсецъ, когато до сегашнитѣ погранични свидѣтелства се даватъ само за една недѣл..

Предсѣдатель: Който не приема 3-а алинея, както се редактира отъ г-на М-ра на Финанситѣ да си дигне рѫката. (Никой не дигна.) Прието.

Секр. Баларевъ: (Чете:) „4.) За да може да вземе нѣкой паспортъ, трѣба да представи на окол. началникъ свидѣтелство отъ общинското си управление, което свидѣтелство е приготвено отъ Министерството на Финанситѣ върху гербова книга отъ 10 стотинки и което общинско управление издава за 20 ст“.

М-ръ Цанковъ: Когато взима нѣкой паспортъ, трѣба да покаже свидѣтелство отъ общината, че си е платилъ данъка. За това пакъ ще взима 10 сан. М-вото на Финанситѣ и 10 сан. общината.

Предсѣдатель: Който не приема 4-а алинея, така както се прочете да си дигне ржката. (Никой не дигна.) Прието.

Секр. Баларевъ: (Чете:)

Г. За Билетитѣ за ловъ.

1) Билетитѣ за ловъ се приготовлявать отъ М-вото на Финанситѣ и се издаватъ отъ окол. началници по 10 лева една за една година.

М-ръ Цанковъ: Разбрахте, че това сж билети за ловъ, за които турихме да се плаща по 10 лева. Нека разсѫди Нар. Събрание и ако намѣри, че е много, може да го умали.

М-ръ Каравеловъ: За това, когато селянитѣ се събиратъ да избиятъ вълцитѣ — това трѣба да се забѣлѣжи въ протоколитѣ — че тогава се изключаватъ отъ това; а онѣзи, които за забавление ходятъ на ловъ, трѣба да плащатъ.

Свящ. Радевъ: Въ миналата година вълцитѣ толкозъ се умножиха въ источната страна, щото исхабиха много добитъкъ; за това правителството може да вземе мѣрки да се събиратъ селянитѣ заедно, за да истребятъ вълцитѣ.

М-ръ Каравеловъ: Азъ бихъ забѣлѣжилъ, че общинитѣ трѣба сами да вематъ инициятива въ това отношение. Правителството не може да предписва на хората да гонятъ вълцитѣ.

Предсѣдатель: Който не приема първата алинеа отъ предложението за билетитѣ за ловъ да си дигне ржката. (Никой не дигна.) Прието.

Секр. Баларевъ: (Чете:) 2) Околийскитѣ началници ги издаватъ на основание на едно свидѣтелство отъ общ. управление по 50 ст. въ полза на общинската касса. Тия свидѣтелства се приготовлявать отъ М-вото на Финанситѣ върху гербова книга отъ 20 стотинки.

М-ръ Цанковъ: То се знае, че който взема билетъ за ловъ, трѣба да вземе и едно свидѣтелство отъ общината за 50 ст., отъ които 20 сж за М-вото на Финанситѣ и 30 за общината.

М-ръ Каравеловъ: Трѣба да се забѣлѣжи, че по рано отъ 15 Юлий никой не може да ходи на ловъ; иначе ще истребимъ всичко що има. За това отъ 1-й Мартъ до 15-й Юлий да не ходи никой на ловъ.

Марко Вълчовъ: Ако азъ обикалямъ нивата или ливадата си съ орѫжие, тогава ще се каже ли, че ходя на ловъ.?

Стамболовъ: Разумѣва се, че ако отивашъ на нивата си, да я вардишъ, нѣма да ти каже никой нѣщо. Тука се говори за ловъ; а който отива съ пушка на нивата си безъ да бие ловъ, не ще му се взема нищо; защото въ закона се казва за онѣзи, които ходятъ на ловъ.

М-ръ Цанковъ: Азъ вече казахъ и по напредъ, че за тѣзи предложения, които се приематъ, сега ще видите, че съмъ приготвилъ още едно предложение, за да могж да изработя за всичкитѣ тѣзи нѣща правилници.

Тъй напр. за ловъ ще направя единъ правилникъ: кога да излизатъ и отъ кога до кога да отиватъ хората на ловъ. Тука е казано само за данъка.

Савва Илиевъ: За издавание свидѣтелства на ловцитѣ, както и за паспортитѣ, се каза, че само окол. началници ги издаватъ, когато трѣбаше да се каже и окр. управители, защото има третостепенни окрѫжни управления, гдѣто нѣма околийски началници, за това трѣба да се приложи и окр. управители.

Предсѣдатель: Желае ли Нар. Събрание да се говори? (Не желае.) Който не приема втората алинеа, както е въ предложението да си дигне ржката. (Никой не дигна.) Прието.

Секр. Баларевъ: (Чете:)

Д. За барутя, патронитѣ и петролеума (газа).

1) Баруть, патрони и газъ (петролеумъ) не могѫтъ да се държатъ въ градоветѣ и паланкитѣ. Общинското управление е длъжно да построи вънъ отъ градътъ или паланката складове, въ които трѣба да се държатъ тия запалителни нѣща срѣщу една кирия.

Каракашовъ: За газътъ трѣба да се разясни. Има газъ въ бъчви, но има газъ и въ сѫндѫци, който е, почти както всѣка една стока, осигуренъ. Такъвъ газъ го приематъ и въ вапоритѣ и всѣкждѣ.

М-ръ Цанковъ: Продаване на такива вещества въ дюкянитѣ е позволено въ количество, което общината опредѣли. Работата е тука, щото такива нѣща да не стоятъ въ градоветѣ вѫтрѣ; общ. управление ще види, кѫдѣ е опасно и кѫдѣ не е. тука не е цѣлъ законъ за това нѣщо.

Предсѣдатель: Желае ли още нѣкой да говори?

Аневъ: Трѣба да се приложи и за катранъ, спиртъ, които сж турени въ бъчви.

Лазаръ Дуковъ: Струва ми се, че тука не се спомянува нищо именно за спиртътъ, но и това въ селата и градоветѣ не е добро, защото зная, че отъ такива нѣща изгорѣха цѣли градове. За това който има газове, трѣба да ги държи на край градътъ или селото.

М-ръ Каравеловъ: Сега е въ принципъ рѣшено. Ако намѣримъ за нуждно можемъ да запретимъ и за спирта. Така сѫщо можемъ да запретимъ и за сѣното.

Предсѣдатель: Който не приема първата алинея да си дигне ржката. (Никой не дигна.) Приема се.

Секр. Баларевъ: (Чете) 2) Продаването имъ по дюкянитѣ е позволено въ количество опредѣлено отъ общинскитѣ управления. (Приема се.)

(Чете:)

Е. За пособие на бѣженцитѣ и преселенцитѣ.

Отъ правителственнитѣ храни се отпуска единъ милионъ и петстотинъ хиляди (1,500,000.) оки за посѣвъ и пособие на бѣженцитѣ и пришелцитѣ.

М-ръ Каравеловъ: Колкото трѣба, ще даваме. Ние не ще даваме тъй лесно. Само ако трѣба, ще даваме. Това е кредитъ на М-вото на Вѫтр. Дѣла, който ще бѫде отпуснатъ отъ М-вото на Финанситѣ. Когато чуятъ, че е отпуснато 1,500,000 оки жито, колко прошения ще дойдѫтъ? Но ние гдѣто трѣба, тамъ ще дадемъ, а гдѣто не трѣба, нѣма да даваме.

Ненко Храновъ: Тукъ не се опредѣля и за мѣстата, защото има много бѣженци, които не знаятъ гдѣ да се мръднатъ. Работиха нивитѣ, а сега дохождатъ турцитѣ и ги испѫждатъ. Гдѣ ще се опредѣли за тѣзи хора да живѣятъ?

М-ръ Каравеловъ: Тѣзи бѣженци сѫ капризни хора. Азъ въ Кюстендилъ имъ казахъ, да ги преселимъ на друго мѣсто, но тѣ казаха, че не щѫтъ. Азъ имъ предложихъ най хубавитѣ мѣста. Казахъ имъ едно мѣсто, но тѣ казаха, че нѣмало гора; казахъ имъ друго мѣсто, но тѣ казаха, че гора имало, но земята не била хубава. Искатъ земя въ Кюстендилъ, но тамъ нѣма нито земя за Кюстендилци; тъй щото нѣма да имъ дадемъ тамъ земя. Показани имъ сѫ най хубавитѣ окржзи; ако не щѫтъ, това е тѣхна работа. Ако искатъ, нека вематъ; ако не, нека си идатъ.

Предсѣдатель: Който не приема това предложение да си дигне ржката. (Никой не дигна.) Прието.

Секр. Баларевъ: (Чете:)

Ж. За учреждението на градоначалства въ градоветѣ: Варна, Руссе, Видинъ и София.

Въ градоветѣ: Варна, Видинъ и Руссе намѣсто околийскитѣ управления се учреждаватъ градоначалства, на които освѣнъ полицейската власть въ градътъ, да имъ се възлага отъ окржжнитѣ управители и сношението имъ съ иностраннитѣ консули. До сегашнитѣ околийски управления въ рѣченитѣ градове ще заведоватъ само съ околията вънъ отъ градътъ.

Сѫществующето до сега въ столицата управление на софийский градский управитель се променува тоже въ градоначалство.

М-ръ Цанковъ: Въ София, Варна, Руссе и Видинъ, гдѣто има консули, знаете, че чужденцитѣ бивatъ много повече. Тѣ сѫ такива, които дохождатъ да търсятъ работа, и на полицията бива много мѫчно съ тѣхъ; тъй щото околийскитѣ началници въ тѣзи градове не намиратъ време, да си глѣдатъ полицията, както трѣба, вслѣдствие на което ставатъ злоупотрѣбления. Заради това правителството е направило, щото софийското околийско управление да си бѫде отдѣлно, а въ градътъ София да се направи друго едно управление. Но това не стига само за София; то трѣба и за Варна, Руссе и Видинъ. Въ тѣзи 4 градове ще има по двама околийски началници, отъ които по единъ за самий градъ и по другъ за селата, и ще си стане както е било. Тѣзи околии ще бѫдѫтъ зависими отъ окржжното управление. Сега околийскитѣ началници въ тѣзи градски околии, можемъ да нарѣчемъ градоначалници; но това можемъ да направимъ сѣтнѣ, когато стане законъ за околийскитѣ управления въ другата сесия. Тогава ще се опредѣли точно името имъ. Сега е работата, че въ тѣзи 4 града трѣба да има по единъ околийски началникъ само за града, който да има сношение съ консулитѣ; а полицията да се занимава само съ полицейскитѣ си работи.

Стамболовъ: Таквазъ една мѣрка може да има добро слѣдствие тамъ, гдѣто има много народности; но защо да се наричатъ градоначалници? Споредъ това предложение, тѣ ще испълняватъ длъжность на околийски началници, защо да имъ се дава друго название? Въ таквизъ градове, въ които полицията има много работа, може да се каже, че ще се предаде още по единъ околийски началникъ, а не градоначалникъ; защото началникъ на градътъ е кметътъ, когото е избрала общината. А този може да се нарича: околийски началникъ на града София или кой и да е другъ градъ. Тъй щото противъ названието градоначалникъ съмъ противенъ.

М-ръ Каравеловъ: Разячнението на г-на М-ра на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла бѣше малко друго отъ онова, което предлага, защото сношението съ иностраннитѣ консули ще бѫде чрезъ окржжнитѣ управители, а не чрезъ околийскитѣ началници, които ще бѫдѫтъ подъ вѣдомството на окр. управители. Тѣ ще бѫдѫтъ околийски градски началници, защото ще се ограничаватъ тѣсно само съ града, и не ще бѫде околията имъ по голѣма отъ града; но може би да се каже просто: „околийски началникъ“. Въ София нѣма 20,000 души жители и е по малка отъ Руссе и Варна. Самий Руссе има повече отъ 20,000 жители; а по законътъ се изискватъ 20,000 жители за една околия. Така щото повече околии ще станатъ. А названията и функциитѣ ще си останатъ, както сѫ сѫ на околийскитѣ началници.

М-ръ Цанковъ: Ще се наричатъ околийски началници, но искамъ да кажа, защо притурихъ да се наричатъ и градоначалници. Тѣ ще се наричатъ така, защото въ тѣзи градове правителството държаше пристави, които се унищожиха сега; но приемамъ да

не се наричатъ градски началници, а да се наричатъ околийски градски началници, защото инакъ не може да ги отличимъ отъ околийскитѣ началници.

Стамболовъ: Тукъ нѣма околии и градъ не е околия. Може да се каже полицейски комиссаръ въ еди-кой градъ.

М-ръ Каравеловъ: Менѣ ми се чини, че околии има въ градоветѣ. Това е градската мера.

Свящ. Радевъ: Менѣ се чини, че за сега да се приеме само за Варна, Русчукъ и София да има такива градски околийски началници; а въ Видинъ да се изостави, защото не е толкозъ популяренъ градъ колкото другитѣ. Въ бѫдѫщата сессия може да се рѣши и за тамъ.

М-ръ Цанковъ: Менѣ ми се струва, че въ Видинъ по има такива чужденци, а особенно отъ Сърбия дохождатъ мнозина безъ работа. Ако попиташъ полицията въ София и Русчукъ, тя ще каже, че отъ тѣхъ най много страда; а въ Видинъ е пълно съ тѣхъ. За това предлагамъ и въ Видинъ да бѫде градски околийски началникъ. Освѣнъ това тамъ е границата ни съ Сърбия и Влашко.

Цеко Петковъ: Това има да кажа, че непремѣнно и въ Видинъ трѣба да има, защото тамъ се събиратъ таквизъ человѣци, за които трѣба да има такова нѣщо.

Предсѣдатель: Давамъ на вотирание: който не приема първата алинеа отъ това предложение съ поправкитѣ да си дигне ржката. (Никой не дигна.) Приема се.

Секр. Баларевъ: (Чете:)

3. за унищожението на пограничнитѣ стражи.

Сѫществующитѣ да сега селски погранични стражи между Княжеството отъ една страна, Румжния и Сърбия отъ друга, се унищожаватъ; а между Турция и княжеството се замѣняватъ съ специална погранична жандармерия".

М-ръ Цанковъ: Вие знаете, че до сега имаше стража, както между Сърбия и България, тъй и между Румжния и България, и селянитѣ бѣха турени тамъ да вардятъ, които си изгубваха само времето безъ да правятъ нѣкоя работа. Азъ мисля, че такива стражи трѣба да се унищожатъ. Менѣ ми се струва, че граничитѣ се вардятъ само за контрабанда отъ гюмрюка, за което М-вото на Финанситѣ си има своята стража. Ако видимъ, че сѫществующитѣ стражи за гюмрюка сж малко, тогава ще се увеличатъ; по другата стража остава безполезна и селянитѣ си губятъ само времето. А колкото за границата между Турция и България, тамъ пакъ употрѣбихме селяне, но по лошо правиха, отъ колкото да вардятъ. Зарадъ туй мисля тамъ да направимъ пунктове и да турпмъ жандари да вардятъ, които ще бѫдатъ въ сѫщото време подъ команда, за да знаемъ какво се върши тамъ, защото ако има селяни, не знаемъ какво се върши. За това предложихъ да се унищожатъ стражитѣ между България, Сърбия и между България и Румжния; а между Турция и България да се варди отъ жандармерия. (Гласове: добрѣ!)

П. Станчовъ: Отъ исказанитѣ думи на г-на М-ра на Вжтр. Дѣла се разбира, че не е на мнѣние и нѣма нужда да има погранични караули между България и Сърбия и България и Влашко, а само между България и Турция. Но по случай на преминуването границата отъ влашкитѣ граничари 5—6 версти въ Княжеството, за което М-вото има доста свѣдѣния, идва да ни убѣди, че нашето Княжеско българско правителство, трѣба да има свои граничари, както и румжнското правителство ги има къмъ българската граница. За румжнскитѣ граничари имамъ вѣрни свѣдѣния, че сж преминали 5—6 версти повече къмъ крайморската делимитационна линия и знае М-вото, че не преди много време румжнскитѣ граничари преминаха границата и взеха 84 едри добитъка отъ българската територия и ги завлѣкоха вжтрѣ, слѣдъ което селянитѣ чрезъ М-ра на Вжтр. Работи влѣзоха въ съгласие съ пограничнитѣ румжнски власти и тогава въпросътъ се оправи. Не зная, какво е окончателното споразумѣние между нащето М-во и румжнското относително това, гдѣто се промѣни делимитационната линия.

М-ръ Цанковъ: Г-нъ Станчовъ каза за румжнскитѣ граничари, но той трѣба да знае, че тѣ сж единъ видъ войска въ Румжния. Азъ говорихъ само за таквизъ стражари като нашитѣ селяне, които само си губятъ времето безъ да вършатъ нѣкаква работа. Менѣ ми се струва, че като сж били селски стражари тамъ, пакъ не сж могли да въспрѧтъ тия работи. Безпорядъци се случаватъ. За тѣзи работи, азъ мисля, че ще влѣземъ въ споразумѣние съ Румжнското и съ Срьбското правителства, щомъ стане нѣкоя кражба на границата, то тѣзи погранични началства т. е. нашитѣ и румжнскитѣ или сърбскитѣ да влазятъ въ споразумѣние сами по между си безъ да се споразумѣватъ чрезъ М-вата. Щомъ се споразумѣятъ по между си по бързо се исправя работата и се улавятъ крадцитѣ; а иначе минува толкозъ време — 20 деня, тъй щото не могжтъ нито разбойницитѣ да се уловятъ, нито да разберѧтъ работата каква е.

Рангелъ Костовъ: Наистина и ние като сме близо до срьбската граница, искамъ да обясня на Нар. Събрание, че отъ когато отстжпи срьбската войска отъ нашата земля, която бѣше завзела, още отъ тогава бѣха превзели нѣколко мѣста отъ Кулската околия сърбитѣ. И като се подигнаха тамъ нѣколко кавги, поставиха се стражи по границата. Г-нъ М-ръ, който бѣше губернаторъ тогава, каза на

селянитѣ да стоятъ стража; и така до днесь всички стоятъ на границата. Селянитѣ сѫ принудени да оставятъ работитѣ си, за да идатъ по границитѣ и когато се върнатъ, половината отъ работата имъ е пропаднала. За това е трудно селянитѣ да вардятъ, защото много пѫти сѫ принудени да проваждатъ по едно дѣте, което не може да извършва своята длъжность.

За това предлагамъ да се приеме предложението.

Паничерски: Азъ съмъ напълно съгласенъ съ г-на М-ра на Вѫтр. Дѣла, че трѣба да се махнатъ стражитѣ на сърбската граница, но въпросътъ който разви г-нъ Петръ Станчовъ е съвършенно другъ. За него г-нъ М-ръ отговори, че сѫ влѣзли въ споразумѣние съ ромѫнското и сърбското правителства, че ако стане кражба, да се споразумѣватъ по граничнитѣ власти по между си; но въпросътъ, който се подигна отъ г-на Петра Станчовъ, е съвсѣмъ другъ. Ромѫнскитѣ граничари сѫ влѣзли въ нашата граница нѣколко версти; че тамъ сѫ турили своитѣ постове за да вардятъ границата и че съ това става злоупотрѣбление. Освѣнъ това въ миналото време, когато имаше шайки въ нашата страна, по главната часть преминуваха презъ Добруджа. Заради това тамъ всѣкакъ трѣба да има стража.

М-ръ Каравеловъ: Тукъ е въпросътъ да освободимъ селянитѣ отъ специална ангария; защото това е ангария, която не е специално само за пограничнитѣ селяне, но за общата държава. Сега ако ставатъ тамъ такива работи, каквито каза г-нъ Станчовъ, ще туримъ жандари. Въпросътъ е да се освободи селското население въ пограничнитѣ мѣста отъ ангария; а какво ще стане въ бѫдѫще, ще видимъ.

М-ръ Цанковъ: Не отговорихъ за това на г-на Станчова, защото въпросътъ не е за туй. Ако Ромѫнскитѣ стражари преминаха границата, това е другъ въпросъ; а границата между Ромѫния и България, не е още опредѣлена, както видѣхте изъ „зелената книга“. Ще стане комиссия, която ще опредѣли границата между България и Ромѫния.

И ромѫнцитѣ сѫ правили оплаквания, че ние сме преминували границата, но ние се съгласихме да почакаме, догдѣто се назначи комиссия да опредѣли границата, както стана между Турция и България.

П. Станчовъ: Азъ като обърнахъ вниманието на Нар. Събрание върху това, мимоходомъ казахъ, че на тѫзи граница между България и Ромѫния трѣба да има граничари, както предлага г-нъ М-ръ да има между Турция и Княжеството. Че делимитационната линия не била опредѣлена, това е въпросъ, съ който се занимава М-вото на Външнитѣ Дѣла; но това е фактъ, че 5 версти сѫ преминали влашкитѣ граничари въ нашето Княжество. А до когато се опредѣли линията, може би да достигнѫтъ и до Балчикъ.

М-ръ Цанковъ: Когато единъ селянинъ е видѣлъ нѣколко влаха, викалъ е: превзеха властитѣ нашата земя. Мѣстнитѣ власти питатъ окр. началникъ, окр. началникъ на М-вото; а послѣ като погледаме на картата, видваме, че това село е ромѫнско, а не наше. Тъй е и съ сърбската граница. А както казахъ, границата още не е съвсѣмъ опредѣлена; за това оставатъ тѣзи всички въпроси до когато се опредѣли границата. Когато се опредѣли границата, тогава ще видимъ колко жандари ще туримъ, или какво. Това е другъ въпросъ.

М-ръ Славейковъ: Тука е въпросътъ именно да избавимъ селското население, за да не държи стража на границата; а какво ще стане по нататъкъ, това ще се нареди. Ние можемъ да се надѣемъ, че не ще става нужда, да сѫществуватъ стражи на границитѣ между християнскитѣ държави, съ които ние граничимъ. Но това не ще да каже, че се отказва правителството да не помисли за вардението на границитѣ. Въобще ако има граничари отъ противната страна, ще туриме и ние. И сега даже между Княжеството и Източна Румелия нѣма никакви граничари; но гдѣто трѣба ще се направи онзва, което се изисква. Тука трѣба да се опредѣли, за да се освободи селското население отъ вардяние границитѣ.

Грънчаровъ: (Гласове: исчерпано е!) Азъ искамъ само да помоля бюрото, щото слѣдъ изслушването на тия предложения, да бѫде на дневенъ редъ запитването ми, което по напредъ бѣхъ предявилъ къмъ М-ра на Външнитѣ Работи, относително сърбската граница. За това запитване се каза, да се чака до когато дойде г-нъ М-ръ на Външнитѣ Работи, който сега като е дошелъ, трѣба да бѫде на дневенъ редъ.

Мантовъ: Азъ искамъ да отговоря на г-на М-ра на Вѫтр. Работи само въ това отношение, че никой не отрича, че трѣба да се дигнатъ селскитѣ стражи; но когато въ този законъ се опредѣлява: кои граници ще се вардятъ, то азъ мисля, че не е излишно, ако се предвиди, че и между ромѫнскитѣ и сърбски граници, могѫтъ да станатъ такива стражи, ако ще има нужда за спокойствието на населението.

М-ръ Каравеловъ: Когато има нужда, тогава можемъ да обявимъ и военно положение, па можемъ и по други мѣрки да вземемъ. Тогава защо да исказвате това? Ако има нужда, ще вземемъ мѣрки.

Предсѣдатель: Който не приема това предложение да си дигне ржката. (Никой не дигна.) Давамъ распусъ на 5 минути.

(Послѣ распусъ.)

Предсѣдатель: Засѣданието се отваря на ново.

М-ръ Цанковъ: Сега като се приеха тия пред-

ложения, ако да искаме тѣзи предложения да станатъ законъ, трѣба да станатъ за тѣхъ и нѣкои правилници. Заради това предлагамъ на Н. Събрание още едно предложение именно (чете:) „Опълномощява се Министрътъ на Вжтрѣшнитѣ Дѣла съ рѣшението на Министерский Съвѣтъ и удобрението на Негово Височество Князя, да издава за повѣренната му часть отъ управлението временни наредби и распоряжения, които да иматъ сила на законъ по важни безотлагателни въпроси, които не сж предвидени и ясно опредѣлени въ никакви дѣйствующи закони, съ това условие, да представи тия всички наредби и распореждания въ слѣдующата сессия на Нар. Събрание за удобрение съгласно съ 47 ст. на Конституцията.“

Тъй моля Н. Събрание щото да го приеме, инакъ тия предложения не може да се турятъ въ дѣйствие, както за строителното отдѣление, полицейското управление и медицинското отдѣление. Много работи трѣба да се преправятъ. Ако чакаме цѣла година, тѣ ще тлѣятъ както сж тлѣяли до сега. За това моля Н. Събрание да удобри това предложение.

Предсѣдатель: Желае ли нѣкой да говори?

Пановъ: Желателно би било, щото г-нъ Министръ да означи приблизително, какви сж тия пълномощия и за какви работи. Той между друго каза за полицейско управление и мисли, че това не е възможно да се нареди безъ тия пълномощия. Но азъ мисля, че това пълномощие е предвидено въ Конституцията въ 47 чл., който казва, че Министерския Съвѣтъ може да предприема въ извънредни случаи всички потрѣбни работи и да ги представи на усмотрѣние на най близката сессия, която ще бжде. Така щото мисля, че онова, което ни представя г-нъ Министръ, да му се даде пълномощие за нѣкакви неизвѣстни работи, то е твърдѣ опасно и непрактично и предлагамъ да се не опълномощява.

Баларевъ: Въ одѣвенното предложение се споменува, че ще има издадени особенни правилнини върху това, за което се докладва преди малко; за това разбирамъ да се даде пълномощие. Но тука се иска да се даде пълномощие неограничено и неопредѣлено върху какво и що?

Такова пълномощие ние не трѣба и не можемъ да даваме, защото е казано въ Конституцията именно въ 47 чл., споредъ който г-нъ Министръ може да направи всичко подъ своя отговорность и да го представи на Народното Събрание. За това може да се даде пълномощие само върху това, което се представи въ Н. Събрание и което сме вече приели.

М-ръ Цанковъ: Въ Конституцията въ 47 чл. наистина е казано, но тамъ е казано въ опасно време. (Чете чл. 47.)

Тука нѣма нито опасность външна, нито вжтрѣшна. Но Н. Събрание желае, щото работитѣ въ страната да се наредятъ. А знаете сами, че има толкозъ работи да се нареждатъ а закони нѣма. Има закони направени набързо отъ военно време, както за полицията, болницитѣ, тъмницитѣ и за строителното отдѣление; такива сж направени въ военно време набързо. Ако вървимъ по тѣхъ, то трѣба да тлѣемъ както до сега. За туй трѣба да стане нареждание, при нѣкое измѣнение и допълнение, при други пакъ да не стане нищо. А тия сегашни предложения, които вотирахте, всѣко иска единъ особенъ правилникъ и за туй искамъ пълномощие, което трѣба да бжде особенно исказано отъ Н. Събрание, защото не се предполага, че ще има опасность тая година вжтрѣшна или външна. Ако да има такава опасность, то ще правимъ други наредби, както каза г-нъ М-ръ на Финанситѣ. Тогава ние можемъ да правимъ и наредби за обясвание.

В. Радославовъ: Извънредни пълномощия, които иска г-нъ Мин. на Вжтрѣшнитѣ Дѣла да му се даде, се прочете; но ми се чини, че отъ едно прочитание никой не е разбралъ добрѣ. Тука се казва; че се опълномощява Мин. на Вжтрѣшнитѣ Работи съ рѣшението на Министерския Съвѣтъ и удобрението на Н. Височество да издава за повѣренната му часть отъ управлението временни наредби и распоряжения по важни и безотлагателни въпроси, които не сж предвидени, и които въ слѣдующата сессия ще представи на удобрение на Н. Събрание.

Тука е важно, че се опълномощява Министрътъ съ рѣшението на Мин. Съвѣтъ и удобрението на **Н. Височество** да издава распоряжение; тъй като не намирамъ нѣкоя опасность и причина да се страхуваме, то това извънредно пълномощие може да дадемъ на Министерството. (Гласове: можемъ!)

Баларевъ: Г-нъ Министръ прочете 47 чл. на Конституцията и каза, че Министерский Съвѣтъ има право да издава распоряжения, които иматъ сила на законъ тогава, когато отечеството е въ опасность. Наистина членътъ така гласи; че тогава този членъ си нѣма мѣсто въ неговото предложение. Най сѣтнѣ върху този членъ Н. Събрание не може да дава никакви пълномощия, защото Министерството ги има въ Конституцията.

А тука искатъ пълномощия за неопредѣлено нѣщо, което нѣщо е равносилно да кажемъ на Министра да прави всичко каквото иска. Ние можемъ да дадемъ пълномощие само върху това, което сме приели, и за това може да направи правилници, каквито намира за добрѣ. Но за онова, което не е влизало въ Н. Събрание, да даваме пълномощие, тогава ще бждемъ въ неизвѣстность за бждще и такова нѣщо не трѣба да се приеме.

М-ръ Цанковъ: За каква работа друга? Тука е казано за какво е. Казвамъ, че днесь приехте предложения, за които непремѣнно трѣба да има распоряжения. Трѣба да има правилници, защото инакъ не могжтъ да сжществуватъ тѣзи предложения. Второ много депутати ме питаха за полицията, за строителното отдѣление, за медицинското отдѣление, за тъмницитѣ и прочая, защо е тъй, защо не е инакъ. Азъ имъ казахъ извѣстни причини. Една причина сж лицата, а втора причина е, че ако да вземе человѣкъ да ги нарежда, ще срѣща непремѣнно спжнки въ времен. правила, които сжществуватъ. Слѣдователно като нѣма право Министрътъ да измѣни онѣзи закони, които сжществуватъ, т. е. времен. правила, тогава ще кажа, че тѣ всѣкакъ ще си тлѣятъ една година. За да могж да ги измѣнявамъ, за това искамъ това пълномощие. Не искамъ нѣщо извънредно. Но ако искате да се препираме още 3 сахати, тогазъ добрѣ.

Свящ. Драгановъ: Това, което предлага г-нъ Министръ, всѣкий отъ депутатитѣ признава, че е нуждно. За да се тури въ порядъкъ, трѣба да има закони. Безъ тѣхъ г-нъ Министръ не може да направи нищо; но да се укажатъ по именно върху какво основание и за какво иска такова пълномощие. А иначе азъ съмъ пърпий, който за такова неопредѣленно нѣщо нѣма да си дамъ гласътъ. До утрѣ той може да направи това, а сега да разискваме е напраздно.

Грънчаровъ: Нар. Събр. всѣкога се произнася върху опредѣленни нѣща. Върху тъмни нѣща не може да се произнесе. Това не е редовно и умѣстно за едно Нар. Събрание, т. е. да каже, че Н. С. опълномощяваме г-на Министра да извърши и направи нѣщо по управлението. Ние не знаемъ най напредъ какви сж тѣзи правилници. Не е мжчно на г-на М-ра да каже, че правилницитѣ сж за това и това и да каже на какви начала ще ги основава. Защото най послѣ може да се издадатъ правилници, които да дѣйствоватъ и може да станатъ причина за неразбория. Но ако намѣри Министерството за нуждно, че е за опасността на държавата. то да направи на основание на Конституцията. Г-нъ Министръ трѣба да каже именно какви правилници, за каква часть отъ управлението и по какви начала ще ги направи.

М-ръ Цанковъ: Азъ ако да можахъ да кажа за какво е, тогава щѣхъ да го напиша и щѣхъ да го предложа на Нар. Събр. — Тогава не щѣхъ да искамъ пълномощие. Искамъ пълномощие върху единъ въпросъ, който още не е изученъ. Единъ день дадохте пълномощие на Министерството да изучи въпросътъ за желѣзницитѣ. Вие не казахте едикоя желѣзница, но просто да направи онова, което съответствова на интереса на държавата и на международний интересъ. (Гласове: да изучи!) Но и това изучване трѣба пари. Слѣдователно давате пълномощие да се харчатъ пари. Азъ искахъ пълномощие, което се отнася до полиция, до стража, до строително отдѣление, до пощитѣ и телеграфитѣ и не зная какво още. Толкозъ нѣща сж тѣ и толкова наредби трѣба да станатъ за тѣхъ. Ще каже ако не давате пълномощие, то ще измѣниме за пашпортитѣ вмѣсто 20 фр. 10 фр. Но редовно ли се даватъ или не, това да си остане тъй по старото. Именно тия сж общи опредѣления въ днешнитѣ предложения. Второто е за измѣнявание врем. прав. на М-вото на Вжтр. Дѣла за полицията; но кое трѣба да се измѣни отъ тѣхъ, азъ не могж да кажа сега. За медицинското отдѣление, сир. болници, доктори, имаме едни правила, които може би до година да бжде нуждно да ги измѣнимъ, или не; но трѣба да имамъ такава власть да могж, ако е нуждно да ги измѣня. За строителното отдѣление никакви правила нѣма до сега. Трѣба да се направятъ, но когато се направятъ, трѣба да се испълняватъ и тогазъ трѣба да иматъ законна сила. Но сега не могж да опредѣля за какво искамъ пълномощие.

Петръ Станчовъ: Азъ мисля, г-да, че въ границитѣ на приетитѣ предложения днесь по Министерството на Вжтр. Работи не е нужда даже да става дума, за да се дава пълномощие на г-на Министра. Въ границитѣ на тѣзи предложения, че трѣба да станатъ нѣкои инструкции и правилници приспособени на тѣзи предложения, то азъ вѣрвамъ, че сте съгласни. (Гласове: съгласни.) За това азъ разбирамъ въ границитѣ на тѣзи предложения. Освѣнъ това, ако станатъ нѣкои инструкции необходими за добрий вървежъ на държавнитѣ работи по вѣдомството на М-ра на Вжтр. Работи, никой отъ насъ нѣма да осжди г-на М-ра, ако въ дадений случай намѣри за необходимо да направи инструкции. Довѣрието ни е доста голѣмо къмъ нашето М-во. Тъй щото въ границатѣ на приетото предложение пълномощието е дадено само по себе си на г-на М-ра; но ако е въ другъ случай било въ полицията, или медицинското отдѣление да се появятъ необходими нужди, за да ставатъ временни распореждания, това е всѣкога въ правото на Министерството. Тъй щото може да се произнесемъ, че даваме пълномощие на г-на Министра.

Пановъ: Ако е за въ границитѣ на предложенията, които се приеха отъ Нар. Събрание, нѣма нищо повече да кажа, освѣнъ безъ да се препираме, приетитѣ предложения трѣба да се допълнятъ и да се приложатъ. Но до колкото разбрахъ азъ, въ предложенията се предлага друго нѣщо. Относително това, което каза г-нъ М-ръ на Вжтр. Работи, че мнозина отъ депутатитѣ сж питали г-на Ми-

нистра за всевъзможни работи по управлението, азъ мисля, че това е миссия на депутатитѣ, за да запитватъ и да се интересуватъ за държавнитѣ работи. Но отъ това никакъ не слѣдва да даваме неопредѣленно пълномощие на министерството. Никой не пречи на г-на Министра въ продължение на цѣла година да изработи всевъзможнитѣ правилници за управлението и щомъ се яви и отвори Н. Събрание тутакси да бѫдѫтъ готови да се представятъ на Н. Събрание на разглѣждание. Сега въпросътъ е тука да даваме пълномощие на г-на Министра на Вѫтр. работи да прави правилници всевъзможни въ управлението. Азъ бихъ се съгласилъ само тогава, ако не стоеше 47 ст. на Конституцията. Законодателитѣ, които сѫ правили Конституцията, сѫ имали предъ видъ това нѣщо. И само въ такъвъ екстраординарний случай да има право министерството да взима мѣрки такива или онакива за предупреждение на случаи, които би могли да станатъ. Но понеже стои въ Конституцията такава статия, мисля, че сега ние ако да приемемъ такова нѣщо, ще каже, да нарушимъ Конституцията. Азъ пакъ повтарямъ и се ограничавамъ, че именно за опредѣленно нѣщо можемъ да даваме пълномощие, а за неопредѣленно не може никакъ.

М-ръ Каравеловъ: Азъ мисля, че по екстраординарни обстоятелства отъ нашитѣ сега не можешъ да намѣришъ. Ние нѣмаме закони. Нѣкои г-да говоряха за патенти на механитѣ. Отъ русско време останаха едни временни правила, които не сѫ за нищо. Закона се печата и трѣба Народното Събрание да ми даде пълномощие да го приложа въ дѣйствие или да си остане при старото. И тогава нѣма да се оплаквате. Колкото за тютюня, азъ можахъ да позволя на мѣсто единъ дюлюмъ само половина дюлюмъ. Но и тези и онзи законъ не сѫ удобни. Трѣба да се даде пълномощие, нѣщо по добро да се приложи. За това повтарямъ понеже сме въ екстраординарни случаи, то трѣба да се пишатъ много закони, нѣма време нито министерството, нито Народното Събрание да ги прави. Освѣнъ тѣзи, които сѫ внесени, има още нѣкои да се внесѫтъ. За окржжнитѣ казначейства може да изработимъ, но за патенти, за винната, за акциза и за тютюна, то трѣба или пълномощие да се даде на М-вото, или да си остане при старото. Но тогава нѣма право никой да се оплаква.

М-ръ Славейковъ: Именно това ще да повторя, което г-нъ Министръ на финанситѣ изрѣче. (Единъ гласъ: защо го повтаряшъ?) Всинца желаемъ за поправлението на старитѣ закони и желателно е да минатъ презъ Народното Събрание; но всинца видѣхме, че едва най главнитѣ можахме да прегледаме и да имъ дадемъ законна сила; но само тѣ не сѫ; има толкосъ и толкосъ още други. Вие видѣхте послѣднето предложение, което г-нъ М-ръ на Вѫтр. работи направи, отъ колко парчета бѣше окѫрпено. Цѣли закони не бѣше възможно да се искаратъ и да се прегледатъ въ Нар. Събрание. Остава още една година да се събира това Нар. Събрание отъ ново. Тогава трѣба ли да останемъ при вѣтхитѣ распоряжения, отъ които всинца се оплакватъ, че не трѣба да се слѣдва по тѣхъ? Отъ една страна се жалвате, отъ друга страна запрещавате пѫтя, по който може да се поправи. Разумѣва се, че ще бѫде подъ отговорността на Министерството, което въ идущата сессия ще отговаря, защо е приложило това. Въ това време се иска напр. закона за тюрмитѣ. Ако намѣри Министерството за добрѣ да подобри това нѣщо, Нар. Събрание нѣма да се въспротиви. Превишавали М-ството властьта, като иска да му се даде такова пълномощие? Ние всички желаемъ да се улучши по добрѣ нашето управление. А ако не дадете пълномощие, тогава въспирате пѫтя за това управление съ недовѣрието си. Тука се записва въ протоколитѣ, върху какво говори г-нъ М-ръ на Вѫтр. Работи, както и г-нъ М-ръ на Финанситѣ, че се желае едно пълномощие за улучшението на работитѣ. Помислете за това. Но ако Нар. Събрание желае подобрението, трѣба да развърже рѫцѣтѣ на министерството, за да може да работи за улучшението на работитѣ и на тѣзи нѣща, които М-вото не е имало време да ги разглѣда и да ги поправи.

В. Радославовъ: По напредъ азъ говорихъ като се прочете предложението за нѣкои извънредни пълномощия на М-вото да допълни дѣйствующитѣ закони. Това захвана да се разисква и отъ разискването азъ дойдохъ до едно съмнѣние такова и заключихъ, че не трѣба да имъ даваме таквизъ пълномощия. Защото когато питахме Г-на Министра върху какво именно се изисква пълномощие, той каза, че не може да даде отговоръ. Ако дадемъ за неизвѣстно нѣщо пълномощие, ще каже, че не разбираме нашата длъжность. Г-нъ М-ръ на финанситѣ спомена за патенти на вино, ракия и прочая. Така и г-нъ М-ръ на Просвѣщението като спомена нѣкои закони, каза, че не сме имали довѣрие къмъ министерството, като не сме желали да даваме това пълномощие. Тука не е работата за недовѣрие, тука се предложи, че можемъ да даваме пълномощие, само трѣба да се даде разяснение именно за какво. Да се назначи: първо за затвори, второ за полиция, трето за патенти, четвърто за еди-кое и т. н., а не за неизвѣстна, за непоказана и ясно неопредѣлена въ дѣйствующитѣ закони работа да се даде пълномощие. То ще рече, че и нѣщо, което сме вотирали, че може да се не турятъ въ дѣйствие. Именно вотира се общинский законъ, г-нъ М-ръ може да каже, че тука има нѣщо, което е не ясно, което е недоказано и ко-

ето не може да се испълни и тогава, не ще да го тури въ дѣйствие и ние не можеме да исками отговорность. Друго е ако се основава на 47 чл. на Конституцията. То добрѣ казва че въ нужда и опасность на държавата министритѣ взиматъ мѣрки, но тѣ сж отговорни за това и сж длъжни въ най ближната сессия да дадатъ смѣтка. Но тука е друго, иска се да даваме извънредни пълномощия, но незнаемъ защо. Нека се кажатъ именно, кои сж пунктоветѣ.

М-ръ Каравеловъ: Азъ бихъ предложилъ именно по министерството на Финанситѣ 1) за окржжнитѣ казначейства трѣба нови инструкции, 2) патентитѣ за винаta, 3) акциза и 4) банката, на която трѣба да се измѣни устава. Послѣ по министерството на Юстицията трѣба да се направятъ инструкции за прокуроритѣ.

М-ръ Цанковъ: Разбирамъ сега противностьта на нѣкои представители за предложенията. Тѣ, види се, разбиратъ, че въ М-вото на Вхтр. Работи има закони таквизъ, които Н. Събрание е вотирало и мислятъ, че азъ за тѣхъ говоря, азъ никакъ не говорихъ за тѣхъ. Тѣ сж закони и трѣба точно да се испълняватъ. Азъ говоря за онѣзи временни правила, които не сж минали презъ Нар. Събрание, за да има възможность да ги измѣни допълни и прочая, или пакъ гдѣто нѣма никакъвъ законъ да се нѣщо направи. Вхтрѣшното Министерство има полицейско, строително и медицинско отдѣления, и отдѣление за телеграфитѣ и пощитѣ. Отъ телеграфитѣ и пощитѣ азъ съмъ предложилъ законъ и се печата. 5—6 други закони съмъ проводилъ на Негово Височество и ще се внесатъ утрѣ или у други день. Но има ли Н. Събрание време да ги разглѣда? Нѣма. Но когато трѣба пари да се даватъ, то безъ рѣшението на Н. Събрание не може нищо да се издаде и тѣзи потрѣби ги казахъ въ днешното предложение. А всички други закони не сж за пари, но трѣба да се турятъ въ дѣйствие. Ако чакаме до година, то нито телеграфи, нито пощи ще има редовни, нито полиция. Заради туй ако г-нъ Радославовъ мисли, че онова предложение, което Н. Събрание рѣшило, азъ за него го не разбирамъ никакъ. Азъ разбирамъ, че добро, лошо, трѣба да се испълни всичко. Азъ разбирамъ за онѣзи правила, които сж направени въ време на войната, или за онѣзи учреждения, които нѣматъ никакъвъ законъ.

Баларевъ: Както по напредъ казахъ пакъ ще повторя, че напълно съмъ съгласенъ да се даде пълномощие на г-на Министра на Вхтр. Дѣла за тѣзи предложения, които се предложиха и прочетоха въ днешното засѣдание, и съмъ съгласенъ още да се даде пълномощие, но да бѫде пълно опредѣлено за какво. Но тука се искатъ пълномощия неопредѣлени, пълномощия тъй да кажа за всичко; но нищо не е опредѣлено. Азъ мисля, че такива пълномощия, ако попитаме г-на Министра, вѣрвамъ, че неможе да ги покаже. Ние знаемъ, че Министерствата които сж сѫществували до сега, сж издавали закони безъ Нар. Събрание, които подписани отъ Князя, имали сж законна сила, като напр. законъ за черквитѣ, ние знамъ че се изработи отъ Министра на Външ. Работи, подписа се отъ Князя и се положи въ дѣйствие, така и други нѣкои закони. Но всичко това е направило М-вото подъ негова отговорность. Така и отъ сега нататъкъ може да издава М-вото всѣкакви распоряжения и закони на своя отговорность. Но да му даде Нар. Събрание таково извънредно пълномощие, да може да измѣнява всичко, то азъ не съмъ съгласенъ. За това азъ мисля, да му дадемъ пълномощие, но само върху опредѣлени предложения.

М-ръ Цанковъ: Да отговоря на г на Баларева който казва, че съмъ направилъ временни правила за духовенството. Ако ги направихъ, азъ ги направихъ по пълномощие на Нар. Събрание. Нар. Събрание помни, колко прошения се четоха отъ священиците, колко пѫти казваха владиците сами, че не могѫтъ да се управляватъ безъ законъ. Азъ казахъ тогава, че ще взема мѣрки, щото да може да се управлява черквата и да може да се улесни състоянието на поповетѣ. Слѣдователно азъ имахъ едно пълномощие отъ Нар. Събрание. Видѣ Нар. Събрание, като се говореше за този въпросъ, че се исказа желание, да се улекчи състоянието на священиците и управлението на черквитѣ; сирѣчь азъ имахъ едно пълномощие отъ Нар. Събрание. Сега по опредѣленно нѣщо по М-вото на Вхтр. Дѣла да кажа не могх. Има полиция. Да не мисли г-нъ Баларевъ, че тя е наредена както трѣба. Тя трѣба да се нареди. Слѣдователно да се нареди трѣба законъ. Има единъ законъ, но той стои мьртвъ и никакъ полицията не е устроена така добрѣ, както онзи законъ казва. Слѣдователно трѣба да се мисли, какъвъ правилникъ или законъ трѣба да се напише, а за да напишемъ такъвъ правилникъ, трѣба да уничтожимъ вѣтхитѣ правила, които сж утвърдени отъ учредителното Търновско Нар. Събрание, което подтвърди всички временни правила и закони. Слѣдователно за да може единъ М-ръ да ги измѣни, трѣба да има едно пълномощие отъ Нар. Събрание. Г-нъ Баларевъ твърдѣ добрѣ знае, кои сж временнитѣ правила; тѣ сж нѣщо извѣстно. И какво казахъ още, че има учреждения, за които нѣма закони и за тѣхъ трѣба да се направятъ закони; и още М-вото трѣба да има едно пълномощие, защото 47 ст. на Конституцията казва „въ опасно време“; но тука отъ една страна можемъ да го кажемъ, че

не е заплашително. Но ако иска Нар. Събрание да закачи единъ Министръ, може да го закачи, ако не вземе пълномощие. За това искамъ непремѣнно да се даде пълномощие, ако иска Нар. Събрание да ми даде възможность да употрѣбя силитѣ си, знанието и способностьта си, за да можемъ да наредимъ нѣщо. Иначе ще си вървя и азъ, както сж си вървяли и другитѣ.

Грънчаровъ: Азъ не зная, защо г-нъ М-ръ настоява толкозъ на предложението, да му се даде пълномощие. Каза той: „въ кржга на неговитѣ дѣйствия по М-вото на Вжтр. Дѣла.“ По М-вото на Вжтр. Дѣла може да се издадатъ всѣкакви правилници, но какви сж тѣ? Можемъ ли ние да искаме отъ г-на М-ра отговорность, като му дадемъ пълномощие? Сега г-нъ Баларевъ каза за черковнитѣ правила и г-нъ М-стръ стана и каза, че дадохме на г-на М-ра пълномощие, щото да не можемъ да търсимъ отчетъ отъ г-на Министра, защо стана тъй, а не инакъ. Той не е отговоренъ и сега иска да му дадемъ такива пълномощия, щото да не можемъ да търсимъ послѣ отчетъ отъ него за това. Когато се казва опредѣленно, тогава пълномощието е здраво и Нар. Събрание знае, защо е вотирало и г-нъ М-ръ знае, какво да работи. Може да каже по Полицейско отдѣление, по Медицинский Съвѣтъ и прочая и тогава ние като народни представители ще се произнесемъ върху въпроса, който ни се предлага. Най послѣ каза, ако не дадете такова пълномощие, ще бжде страната въ такова не добро уреждание, както е било до сега. Добрѣ. Но закони още много останаха не разглѣдани. Тъй сжщо се казва, че ще се внесатъ още. Тогава защо да чакатъ една година, може да се свика извънредна сессия. Не вѣрвамъ азъ най послѣ всички тѣзи наредби да се приложатъ до на пролѣтъ. За това може да се свика извънредна сессия и тогава да се приематъ тия закони за да върви всичко по редъ, както е указано въ Конституцията.

М-ръ Каравеловъ: Азъ напротивъ по М-вото на Вжтр. Работи не бихъ искалъ никакво пълномощие и щѣхъ да си напиша правилници, защото тамъ нѣма закони, а има само правилници. Ако не се отнася до кредитъ и работа, то устрой добрѣ страната и стига, и което каза г-нъ М-ръ на Вжтр. Дѣла за Медицинский Съвѣтъ, какво е разбиралъ, това е работа въ управлението; такива нѣща се изработватъ отъ администрацията на всичкия свѣтъ. Ако е за углавний кодиксъ, това е друго нѣщо. Но правилницитѣ може всѣко министерство да ги приложи и нѣма да ви чака.

Паничерски: Азъ не могж да разберж причинитѣ, по които М-вото на Вжтр. работи намира за нуждно, да иска такова пълномощие. Нека Г-нъ М-ръ помисли, че нѣма довѣрието на камарата. Твърдѣ добрѣ забѣлѣжи г-нъ М-ръ на Финанситѣ, че се отнася работата до вжтрѣшното устройство въ Министерството на Вжтр. Дѣла и когато се свика сессията, може да се представятъ тия правилници на удобрение на Нар. Събрание. Когато се прави добро нѣщо, никой нѣма да се бои отъ нищо. Ако прави напр. правилници за полицията, за това какъвъ страхъ е, че ако се даде на М-вото право да прави правилници за полициитѣ такива и такива, то Богъ знае какво можало да произлѣзе! Зарадъ туй не разбирамъ какъ да не може да прави правилници. Искали, да не бжде отговоренъ предъ идущата сессия, или нека да прави работи, за които ще бжде отговоренъ! Ако иска да прави нѣщо, за което да не бжде отговоренъ, тогава не можемъ да имъ дадемъ такива пълномощия; а за правилници не виждамъ причина да заставя г-на Министра да иска такива пълномощия.

М-ръ Цанковъ: Азъ се чудя, какъ ме питате такова нѣщо, законно ли е да организира полиция человѣкъ и да прави за нея правилници, или не. Всѣкий законъ трѣба да мине презъ Нар. Събрание. Слѣдователно трѣба да чакамъ азъ една година. Ето защо искамъ пълномощие. Ще го издамъ, ще го поправя и ще го поднеся на Министерский Съвѣтъ за удобрение и съ указъ на Негово Височество той ще стане законъ. Азъ ако нѣмамъ пълномощие, то Нар. Събрание ще каже, коя бѣше опасностьта, за да направишъ законъ; не можехме ли да живѣемъ още три години съ сегашната полиция? Ако искаме да си играемъ съ думитѣ, то можемъ още три дни да приказваме.

Стамболовъ: Ми се чини, че ако бѣше се чело по добрѣ предложението, нѣмаше да ставатъ таквизъ неспоразумѣния. Нищо не се казва въ предложението, че трѣба да се измѣнятъ сжществующитѣ закони, които е приела камарата, но се казва, че ако има нѣщо въ нѣкой законъ не доисказано, то да се направи за него единъ правилникъ и послѣ да се внесе въ Събранието за разглѣждание. Това ще бжде за една година, или 6 мѣсеци. Най сѣтнѣ единъ М-ръ влиза въ камарата и казва, че ако искате управлението да бжде както трѣба, то трѣба да ми дадете пълномощие да го наредя; и послѣ да не викате, като сега сте ми вързали ржцѣтѣ. Отвържете ми ги. Азъ ще кажа, че Събранието не може да дава пълномощие за нѣща, които сж предвидени въ 48 членъ на Конституцията; а за другитѣ работи може да дава пълномощие. Ние дадохме пълномощие за желѣзницитѣ, за такава една голѣма работа. (Гласове: да изучи, не да прави!) Дохожда сега за правилници за полицията и трѣба нѣщо да се направи. Азъ не говорихъ да се опълномощи правителството

да прави пѫть, но да избере линията; за това се говори въ предложението за желѣзницитѣ. Чл. 48 на Конституцията казва: (Чете го:) „показаннитѣ въ по горний (47) членъ распоряжения, въ никой случай не могѫтъ да се отнасятъ до нареждание данъци и държавни берии, които всѣкога ставатъ съ съгласието на Нар. Събрание.“ Най голѣмата сила на Нар. Събрание е, че опредѣлява данъци и берии, какъ трѣба да се харчи и какъ трѣба да се взима и какви закони трѣба за тѣхъ. Казватъ нѣкои хора: добрѣ, ще го удобримъ; но щѣмъ ли? Онзи день направихме законъ за сѫдение на министритѣ. Законно бѣше, ако да бѣше държавата въ опасность, ако да бѣше прекратенъ пѫтя на депутатитѣ, да не може да се събере Събранието, тогазъ да направятъ закони и распоряжения. Но като нѣма опасността, може Нар. Събрание да каже: всинца бѣхме живи и здрави, защо не ни викахте? Тогава предавате М-вото изведнажъ на сѫдъ и министрътъ може да се осѫди. Казватъ нѣкои, че неопредѣлени работи били. Какви неопредѣленни? Медицинский съвѣтъ, полиция, телеграфи и пощи, и хозяйственно отдѣление и друго какво още. По тѣзи работи ще се направятъ нѣкакви други правилници. Азъ не виждамъ защо за таквизь нѣща не може да се опълномощи. И всѣки М-ръ, ако иска да управлява добрѣ, може да иска, такива пълномощия, но ако Нар. Събрание иска да се компромитира Министрътъ, нека му ги не даде, ако нѣма довѣрие. За това ще прочета тѣзи нѣща още единъ пѫть (чете ги:) „Опълномощява се Министрътъ на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла съ рѣшението на Министерский Съвѣтъ и съ удобрение на Негово Височество Князя да издава за повѣренната му часть отъ управлението временни наредби и распоряжения, които да иматъ сила на законъ по важни безотлагателни въпроси, които не сѫ предвидени и ясно опредѣлени въ никакви дѣйствующи закони, съ това условие да представи тия всички наредби и распоряжения въ слѣдующата сессия на Нар. Събрание за удобрение съгласно съ 47 статия на Конституцията.“ Сега има ли нѣшо неопредѣлено? тука се казва, че ще прави Министерский Съвѣтъ и Княза ще удобрава. Ако Министра поиска нѣщо незаконно, другитѣ М-ри ще кажатъ, ти правишъ нѣщо незаконно, тогава не му допущатъ. Послѣ Князя когато ще утвърждава закона, нѣма да се съгласи, ако иска нѣкое незаконно нѣщо, а трето ние можемъ да отхвърлимъ тѣзи наредби, или да ги приемемъ. Заради туй такова страшно нѣщо не виждамъ въ това.

Свящ. Радевъ: За приетитѣ предложения, трѣба да дадемъ пълномощие, а за неизвѣстни предложения по добрѣ щѣше да бѫде, ако имаха добрината г-да Министритѣ да ги напишатъ редъ по редъ и да ги предложатъ въ едно отъ идущитѣ засѣдания.

М-ръ Цанковъ: Азъ моля бюрото да ги кажи и желая Нар. Събрание да се произнесе да, или не. Тѣ сѫ слѣдующитѣ: полицейско управление, медицинско управление, строително отдѣление, административно отдѣление, телеграфитѣ и пощитѣ, тъмницитѣ това е отъ администрацията.

Секр. В. Радославовъ: (Чете тѣзи пунктове:) Полицейско отдѣление, по медицинско управление, по строително отдѣление, по телеграфитѣ и пощитѣ.

М-ръ Каравеловъ: Вие знаете първо, че Медицинското отдѣление има 31 болници и всички сѫ калпави. Ако дадете пълномощие, може да се направятъ 15 болници, но да бѫдѫтъ хубави. Азъ мисля, че е по добрѣ да бѫдѫтъ 15 болници хубави, отъ колкото 30 калпави. Второ за полицейското отдѣление доста много се говори, за това че трѣба да се нареди селската стража. (Гласове: трѣба да се нареди.) Въ строителното отдѣление графитѣ сѫ като лани, може би една графа да се пренесе въ друга. За пощитѣ и телеграфитѣ особенъ законъ приехме; но освѣнъ това правилници трѣбатъ, за да се приложи всичкото, което днесъ се прие. За тюрмитѣ пакъ ще повторя, че тюрмитѣ да останатъ така, не могѫтъ да сѫществуватъ. Сега сѫ 31. По моето мнѣние може да бѫдѫтъ 2 централни тюрми и ще изберемъ или Бѣлоградчикъ, или Видинъ, или Шуменъ. Въ Видинъ има доста добръ затворъ; но не е здравъ. Освѣнъ това 10 тюрми за окр. сѫдилища, а колкото за мировитѣ сѫдии, тия ще останатъ при полицейскитѣ управления. Значи всичко това трѣба да се измѣни. Да останатъ 30 не може. Трѣба да се измѣни това. Тука нѣма такава страшна работа, никаква диктатура нѣма. Всичко е работа да се съкратятъ расходитѣ. Сега 31 тюрми! на що прилича това. Да бѫдѫтъ 2 централни, 10 при окрѫжнитѣ сѫдилища и послѣ ще има при полициитѣ затвори. И нѣмаше нужда да се плашите, че е страшно да дадете пълномощие. Ако щете дайте, ако не щете не давайте; но ще се управлява тогава по старото.

Недѣлковичъ; Отъ размѣненитѣ думи на г-да предговорившитѣ разбра се, че г-нъ М-ръ иска едно пълномощие да може да създава закони. Въ нашата държава казва се въ Конституцията въ глава 10-та (Чете): „ни единъ законъ не може да се издаде, измѣни, допълни и отмѣни, доклѣ той по напредъ не се обсѫди и приеме отъ Н. Събрание, което има право така сѫщо и да тълкува неговий истинний смисълъ“. Сега какво излиза. Г-нъ М-ръ иска отъ насъ пълномощие, което ние не сме въ състояние да го дадемъ. Значи, ако дадемъ такова пълномощие, то Н. Събрание дава право на М-вото да прави закони каквито ще. Ние не можемъ да дадемъ такова пълно-

мощие. Ние можемъ напр. за единъ законъ, който се прочете наскоро отъ трибуната, да кажемъ до идущата сессия да го упражнява правителството; такова нѣщо разбирамъ. Но просто да се каже: прави по тѫзи и тѫзи часть всѣкакви распоряжения, тогава трѣба да питаме какви? Но само на основание на 47 чл. правителството издава распореждания, които ще иматъ законна сила. 48 членъ на Конституцията казва. (Чете го:)

„Показанитѣ въ по горний 47 членъ распореждания въ никой случай немогѫтъ да се отнасятъ до нареждание данъци и държавни берии, които всѣкога ставатъ съ съгласието на Народ. Събрание.“ Заради туй отъ разисквания̀та, които станаха, струва ми се, че нѣмами право и да искаме да желаемъ, да дадемъ такива пълномощия.

М-ръ Каравеловъ: Радвамъ се, че дадохте урокъ на министерството отъ Конституцията. Но имамъ да напомня, че всичкото министерство повечето е работило при самото писванье на Конституцията. Ние неискаме да писваме закони, но искаме правилници за медицинский съвѣтъ, за пощитѣ и телеграфитѣ; трѣба да се опредѣлятъ. Вие приехте нѣкои постановления за пѫтищата, но пакъ трѣба до се изработи правилникъ. Така сѫщо по всички други работи по М-твото на Вѫтр. Дѣла не пишемъ закони и не желаемъ да ги пишемъ, а правилници всѣкога ще пишемъ; то по временнитѣ правила не е възможно да се управляваме. — Ако не желаете да се измѣнятъ временнитѣ правила, то азъ ще ги прилагамъ съ най строгъ начинъ.

М-ръ Славейковъ: Имамъ да забѣлѣжя на г-на Недѣлковича, че за тѫзи именно нѣща Н. С. не е правило закони, то е приело времен. правила, които знаемъ, че сѫ неудобни. Щѣше ли да бѫде въ вреда на държавата, ако се помислеше за олекчение на тия приети безъ никакво разглѣждание правила, които и сега не може да се разглѣдатъ. Азъ моля Нар. Събрание да попита съвѣстьта си, трѣба ли да си вървятъ работитѣ, както до сега, или трѣба да се поправятъ.

Минко Радославовъ: Да не даваме, казватъ нѣкои г-да, пълномощие на Министерството, да прави правилници за страната. До колкото е извѣстно на насъ, както каза и г-нъ М-ръ, че особенно по М-твото на Вѫтр. Дѣла никакви закони нѣма. Плашатъ се нѣкои, ако дадѫтъ извънредно пълномощие. Но азъ не зная, за какво трѣба да се плашимъ. У насъ, г-да, има само два мѣсеци време. Въ два мѣсеци не можемъ да направимъ всички закони. Може Г-нъ М-ръ да направи правилници за страната, които ще иматъ лошави слѣдствия, — тогава азъ се плаша; но ако бѫдѫтъ добри, защо да се плашимъ? — (Гласове: не се знае!) Г-нъ М-ръ не само, че може да направи съвсѣмъ нови закони и да бѫдѫтъ зли, казватъ нѣкои г-да, а може да измѣни и закони отъ Нар. Събрание. Но такова нѣщо никой не може да помисли. И друго нѣщо се казва: че г-нъ М-ръ ще направи закони за полициитѣ, които ще бѫдѫтъ много гибелни. Азъ бихъ съвѣтвалъ г-на Паничерский, ако го е много страхъ отъ днешната полиция, по хубаво е да си иде въ Бесарабия. (Гласове: охо!) По моето мнѣние трѣба да се даде некакво пълномощие въ това отношение. (Председатель: звъни.) И ако не се направятъ правилници съгласни съ Конституцията, тогава г-нъ М-ръ ще отговаря.

Баларевъ: Г-нъ Стамболовъ искаше да докаже, че ние трѣба да приемемъ такова предложение и казва, че само не трѣба да даваме пълномощие за 47 чл. на Конституцията (Стамболовъ: 48.), но за всѣко друго имаме право. А тука се именно искатъ пълномощия на основание на 47 чл. отъ Конституцията и азъ не зная да ли можа да имъ ги дамъ, когато тѣ си ги иматъ сами по себе. За това мисля, че това предложение на г-на Стамболова си нѣма мѣстото, защото М-вото само си има тѣзи права.

Председатель: Напомнювамъ на г-да говорившитѣ, че се вече опредѣли върху какво се иска.

М-ръ Каравеловъ: Господинъ Стамболовъ каза за 48 членъ, който говори за даждията. Азъ искахъ и за него да предложа, но не щѫ още. По добрѣ е за мене. Азъ ви увѣрявамъ, че нѣма да се оплакватъ. За механитѣ е готовъ и утрѣ може да се внесе. За казначействата отдавна съмъ ги унищожилъ и съвършенно нови правила съмъ издалъ за казначеи, безъ да питамъ. Може да ме отдадете подъ сѫдъ. Напр. тамъ се казва, че може да се взиматъ книжни рубли, а тѣ може да паднатъ утрѣ и може да остане хазната съ тѫзи хартиени пари. За това ги запрѣтихъ. Когато имаме законъ за отвѣтность на Министритѣ и когато се говори, че ще се представятъ тѫзи нѣща на Нар. Събрание, плашите се. А дадохте на Военния Министръ право да обяви военно положение, което е много по голѣмо нѣщо. Но не трѣба да се боите, ние подъ своя отговорность ще ги приложимъ. Азъ направихъ съ казначействата, както забѣлѣжихъ, унищожихъ нѣкои и ще унищожа още, защото така съкращавамъ расходитѣ. И то ще трае 3—4 години. Не може да се направи инакъ, защото още нѣма закони; и когато нѣмаше законъ, то още не знаяхме, да ли е приложимъ, или не. Така щото нѣмаше нужда да се дига тѫзи гюрултия, Спасвате Конституцията; не бойте се, никой нѣма да я потъпчи. (Гласове: да се вотира. — Исчерпано е!)

Председатель: Желае ли Нар. Събрание да се

говори? (Не.) Предложението се състои въ тѣзи работи, т. е. пълномощие се иска: 1) по полиция, 2) по медицинска часть, 3) по строителна, 4) по телеграфитѣ и пощитѣ. — Приема ли Нар. Събрание да се даде исканото отъ г-на М-ра пълномощие? (Приема се). Който не приема да си дигне рѫката. (Мешество.) Значи приема се.

М-ръ Каравеловъ: И за сиротинскитѣ касси трѣба да се направи нѣщо. Сега е турната комиссия да изучва въпроса, но не може да се чака Нар. Събрание, трѣба да стане нѣщо по преди, защото не може да остане населението, както е сега.

Пановъ: Предварително ще кажа, че ние съ попитването което се вече свърши, не искахме да искажемъ недовѣрие къмъ Министерството; и сега пакъ повтарямъ, че съ думитѣ никой не иска да искаже недовѣрие къмъ М-вото, но ми иде чудно, какъ ние отистина се рѣшихме, да прибавимъ единъ членъ въ Конституцията, като че ние сме Велико Н. Събр. (Шумъ. Гласове: това е вече свършено.) Остава едно да повѣримъ на Министритѣ да правятъ закони и да се не събира Събрание. (Шумъ.)

М-ръ Каравеловъ: И азъ могѫ да поуча нѣкого. (Наумовъ: Всѣкий по съвѣстьта си говори.) Само не сте взели въ привилегия съвѣстьта. Което правителство желае да е твърдо, трѣба да има пълно довѣрие отъ Н. С. Ако искате, гледайте Англия, отъ която трѣба да се учатъ всички, които искатъ да се учатъ. Кралицата назначава първий М-ръ, който има пълно довѣрие отъ Н. Събрание. Той си избира другаритѣ и даватъ имъ пълно довѣрие, а не така както у насъ, единъ день исказвате довѣрие, другий день недовѣрие. Още никакъ не сме направили такова нѣщо, за което да ни сѫдите. Може би когато се съберемъ на-есень, да искате смѣтка. Ние искаме да бѫдемъ едно Правителство и да се опираме на Нар. Събрание. Когато правителството се ползува съ довѣрието отъ Н. С. и отъ Негово Височество, тогава може да работи. Гдѣто може да се работи, трѣба да се работи. Ако искате да карате като Гърция или Франция, тогава е много лошо, гдѣто страната нѣма яко правителство. Тука се казва, че било страшно престѫпление, като се позволи вмѣсто 30 болници да бѫдѫтъ 10 или отъ 31 тюрма 10. Това ли е престѫпление? Азъ не видѣхъ никакво пълномощие, а М-вото може да обяви подъ своя отговорность военно положение; тука е работата да наредимъ пѫтищата и други работи, така щото трѣба да се разберемъ добрѣ и трѣба да имаме правителство, което всѣкога да бѫде твърдо. А за да бѫде твърдо, трѣба да се ползува всѣкога съ пълно довѣрие отъ Нар. Събрание.

Рангелъ Костовъ: Искамъ да кажа за земледѣлскитѣ и строителнитѣ касси. За това да останатъ на дневний редъ тѣзи.

М-ръ Каравеловъ: Еднитѣ касси принадлѣжатъ на Министерството на Финанситѣ. Тѣ сѫ въ старий съставъ; азъ не съмъ изучилъ за тѣхъ до сега. Другитѣ се отнасятъ къмъ М-вото на Юстицията и за тѣхъ закона още не е готовъ. Трѣба да се изучи въпроса и да се направи нѣщо. Но по моето мнѣние ако ще Нар. Събрание да дава пълномощия, ще се поправи; а ако не дава, ще си стоятъ както сѫ. Колкото за земледѣлческитѣ касси, може би да се неизисква толкозъ; но за сиротинскитѣ се изисква. Всѣкий знае, че се оплакватъ мнозина.

Баларевъ: Г-нъ М-ръ на Финанситѣ каза, че Министритѣ иматъ голѣма власть, че иматъ право да обявяватъ война. (Гласове: военно положение.) Наистина азъ признавамъ, че иматъ голѣма власть и че могѫтъ да направятъ твърдѣ голѣми работи. Който прави голѣми работи, той може да прави и малки: и азъ мисля, че Министерството на Финанситѣ и Юстицията може да направятъ нѣщо за сиротинскитѣ касси, които сѫ днесь въ хаосъ.

М-ръ Каравеловъ: Послѣ педантическитѣ обяснения на Нар. Събрание е твърдѣ мѫчно да направишъ нѣщо. Утрѣ ще стане въпросъ, защо сте наредилк сиротинскитѣ касси. Ако съмъ ги лошо наредилъ, тогава да ми каже; но не да ме обвинява, защо съмъ ги наредилъ. Земледѣлческитѣ касси може да чакатъ, а сиротинскитѣ не могѫтъ да чакатъ. Тъй сѫщо и за банката. Законитѣ тъй лесно се не пишатъ. Вие знаете, че никоя статия не може да се разглѣда безъ препирня. Има още нѣколко 5—6 закони готови, но не може да се внесатъ, а колкото за другитѣ въпроси, още не сѫ изучени.

Стамболовъ: Мисля, че ако се даде пълномощие за земледѣлческитѣ касси, нѣма нищо. Толкозъ повече че тѣ сѫ съставени по единъ видъ дружественъ. Хората сѫ орали, копали, давали сѫ пари и послѣ взиматъ пари на заемъ. Що се касае за сиротинскитѣ касси, трѣба да се опълномощи Министерството да направи нѣкакви наредби, иначе отъ день на день пропадатъ хора сирачета. Колкото за банката, азъ миналата сессия попитахъ, защо се не преработи правилника за банката, защо началника на банката да получава 12.000 франка, когато твърдѣ малко работи, защо кассира нѣма гаранция като му сѫ повѣрили нѣколко милиона франка? Тогава г-нъ М-ръ отговори, че нѣкои наредби ще се направятъ, а до сега още не сѫ станали. Трѣба да станатъ. Трѣба да знаемъ, че 2—3 милиона франка се държатъ отъ человѣкъ, който нѣма никаква гаранция. Освѣнь това человѣкъ, който работи два часа на день получва 12.000 франка и държи още чиновници, които нѣматъ много работа, а взиматъ много пари. Банката, както остана отъ Дондукова, не може

да остане така. Спечелила е нѣщо но не е спечелила толкозъ, да плати процентитѣ на 2—3 милиона франка. Не и позволява устава. Освѣнъ това ние знаемъ, че искахме това да се поправи, а сега, когато Министритѣ искатъ нѣщо да направятъ, ние не имъ позволяваме. Освѣнъ това има членъ въ Конституцията, че ако нанесе вреда на отечеството, то се сѫди М-ра. А като направи добро, тогава пакъ 20 души може да кажатъ: защо е направилъ това, това бѣше незаконно. Никой не иска да наруши Конституцията, но щомъ има пълномощие отъ насъ, ние споредъ членъ 49 можемъ да кажемъ, да ли сѫ запазени всички искания отъ Конституцията. Казватъ нѣкои, защо иска пълномощие г-нъ М-ръ? Защото ги е страхъ. Мнѣнието на хората се измѣнява и често за най малки работи человѣкъ може да се накаже.

М-ръ Каравеловъ: Съгласенъ съмъ, че за земледѣлческитѣ касси нѣма нужда, но за сиротинскитѣ касси трѣба да стане нѣщо.

Марко Велевъ: За земледѣлческитѣ . . . . . (Не чуе се.) да се взима именно. (Гласове: по високо!) За земледѣлческитѣ касси. . . . (Не чуе се.)

Рангелъ Костовъ: Азъ искамъ да предложа на Нар. Събрание за земледѣлческитѣ касси. Народа признава, потрѣба за тѣхъ и до колкото зная народа ще почне право да получава отъ прихода $^1/_3$ часть за училищата и за поддържка на бѣднитѣ дѣца.

Предсѣдатель: Моля ви се да се не говори неопредѣленно, но говорете върху въпросътъ, иначе нѣма да излѣземъ до никакъвъ край. За това трѣба предложение, или законопроектъ.

М-ръ Каравеловъ: За земледѣлческитѣ касси казахъ, но Събранието намѣри, че сега не може да се направи нищо; а да остане за идущата сессия.

П. Станчовъ: Да се распусне Събранието.

Предсѣдатель: Има предложение отъ г-на М-ра на Финанситѣ, за да се преправи устава на банката и за сиротинскитѣ касси да се вематъ нѣкои мѣрки. Приема ли Нар. Събрание да се даде такова пълномощие на г-на М-ра на Финанситѣ? (Приема се.) Който не приема да си дигне ржката. (Никой.) Има още двѣ прошения, които трѣба да се свършатъ. Едното прошение е подадено отъ 13 души депутати.

Секр. В. Радославовъ: (Чете:) До Почитаемото Второ Обикновенно Нар. Събрание.

Отъ мюслюманскитѣ представители 13 души.

Ние мюслюмански представители 13 души явяваме на Поч. Нар. Събрание, че отъ градищата си взехме извѣстие че оплаква мюслюманското население за новобранцитѣ ни войници, че сѫ ги взимали несправедливо на 17—18—19 год. сѫ ги взели на война и отъ 20—30 години и тѣхъ взеха на война. Такива момчета сѫ тѣ: на единъ старъ баща момчето му, на една кѫща едно момче, на тѫзи възрасть момчета сѫ ги взимали несправедливо. Нашийтъ законъ не приема такива невъзрастни момчета. Г-да Министри! Такива момчета невъзрастни, като имаме закона предъ видъ, да се свободятъ и за напредъ въ събиранието война отъ насъ безъ право да се не взиматъ. Вторително молимъ г-да Министритѣ отъ днесь да дадатъ своитѣ заповѣди на своитѣ началници да внимаватъ добрѣ и споредъ закона да взиматъ, защото сега е станала грѣшка види, се. Ваши покорни слуги 13 души представители мюслюмани. Отъ всичкитѣ опълномощенъ:

Хафѫзъ Билялъ.

Стамболовъ: Ми се струва, че по това прошение да се разисква много нѣма нужда. Тука се говори за една неправда, която може би да е станала и може тѫзи неправда да се издири твърдѣ лесно. Именно предлагамъ: да се опълномощи Министерский съвѣтъ, да вземе нуждитѣ мѣрки, за да се испитатъ поменѫтитѣ въ това прошение заявления и неправилности и да може Министерский съвѣтъ да отпусне неправилно взетитѣ мюсюлмани войници. (Приема се.)

Предсѣдатель: Приема ли Нар. Събр., споредъ както каза г-нъ Стамболовъ, да се опълномощи Министерский съвѣтъ да взема мѣрки? (Приема се.) Има друго едно прошение подадено отъ всичкитѣ села на Раховский окрѫгъ.

Секр. Радославовъ: (Чете:) До Господина Предсѣдателя на Н. Събрание въ гр. София.

Прошение.

Ние долоподписаннитѣ жители отъ Орѣховското Окрѫжие въ името на цѣлото население почти всичкитѣ кметове и старѣи, отъ надлѣжащитѣ старѣйски съвѣти съ настоящето покорно заявляваме Ви съ голѣмо прискърбие, че въ рѣченото ни окр. въ повечето общини отъ недавно време сѫ се появили кражби на добитъкъ и запалване на сѣна, слами, храни и други подобни, за които ако и мѣстната власть да е зела най строгитѣ мѣрки и дѣйствия за издирваньето на палячитѣ и крадцитѣ, които изобилно върлуватъ въ окрѫга ни, че понеже властьта не ще е въ сила да прекрати по настояще печалното зрѣлище, отъ тоя зародишъ, на който началото е наслѣдственно още отъ време на турското правителство. И така като населението и частни хора сѫ уплашени и стигнали въ недоумѣние отъ палячитѣ и крадцитѣ, претърпяватъ единъ голѣмъ упадъкъ въ материално отношение и най паче за голѣмъ срамъ на младата ни държава, ако би съвременно слѣдвали тѣзи печални дѣйствия подиръ спечелената ни свобода, щото никой ступанинъ не ще бѫде обезпеченъ за добитъка си, когото ще държи около селото, въ оградата, хлѣва и полето. То за това относително появившитѣ се злодѣятели трѣба и молимъ да се

вематъ най строги мѣрки или приспособление закона за прекратяване на появившата се язва, въ случай че се не открие престжпника отъ общината и населението да се въведе и слѣдва това правило, щото ограбения добитъкъ и запаленото имущество, частно или обществено, причиненитѣ загуби и тщети отъ тайственнитѣ крадци и престжпници да се възложи исплащанието на пагубитѣ върху населението въ общината, гдѣто се сбждватъ тѣзи гибелни и печални происшествия. Въ слѣдствие на горнето ни скромно заявление молимъ, г-не Предсѣдателю, да представите настоящето ни прошение предъ г-да народнитѣ представители отъ настоящата сесия, за да се вематъ необходимитѣ мѣрки върху този порокъ, който е отъ голѣмъ срамъ за младото ни отечество.

(Слѣдватъ подписи и печати на всички общини въ орѣховското окржжие.)

Ж-ръ Каравеловъ: Ние мисляхме и вѣрно ще успѣятъ, да остане старий турски законъ, именно въ всѣко село, гдѣто стане такъвъ пожаръ, да го плаща селото.

Цеко Вълчовъ: Както това прошение, така и нѣкои писма сж пристигнали отъ наший окржгъ, въ който за 2 мѣсеци до 500,000 гроша, може би да сж послѣдвали пагуби на селянитѣ. Трѣба да вземемъ предъ видъ, че селянина заедно съ домочадието си е презъ цѣло лѣто по полето и послѣ за единъ часъ изгаря му всичкий трудъ. Трѣба да се вематъ нѣкакви мѣрки, друго е невъзможно. Ако остане стража да пази, това е не възможно, защото паленето не става само нощѣ, но по нѣкой пжть и денѣ. Сега ще кажа какъ става паленето. Имахъ честь да отида въ едно село и се научихъ отъ тамъ. Тѣ казватъ, взиматъ една какалашка и я сущатъ 40 дни, послѣ взима и я напълнува съ прахъ, залѣпи я и взима една трева нарѣчена репия и тури я у какалашката и я запалва. Искочи ли нѣкое куче да го лае, той ужъ като че хвърля камикъ, хвърля какалашката въ сѣното и то се запалва и тогава изгарятъ кжщитѣ на 20 души хора. Селянитѣ ги знаятъ, кои хора сж и ги намѣрватъ и когато се повикатъ 20 души и имъ се наложи да плащатъ пагубата, ще го кажатъ, кой е запалилъ. Заради туй предлагамъ да остане този законъ, който е отъ турско време, че въ което село се запали, да плаща онова село. Колкото за крадцитѣ, тѣ дохождатъ презъ Дунава нощѣмъ. (Гласове: съгласни.)

Предсѣдатель: Министерството ще поднесе предложението тука.

Стамболовъ: Азъ мисля, че ако е готова комиссията за бюджета, да докладва утрѣ. Предлагамъ утрѣ да се съберемъ.

М-ръ Каравеловъ: И ако не е готова, то има 2—3 закона други. Има законъ за ошура и смѣтната палата. Така щото трѣба да се съберемъ.

Аневъ: Тя бѣше почти готова, но днесь станаха нѣкои измѣнения, така щото утрѣ не може да се докладва, а въ понедѣлникъ.

М-ръ Каравеловъ: Има други закони.

Цеко Вълчовъ: Като членъ отъ комиссията за десятъка ще кажа, че ако приема Н. Събрание, да не се печата доклада, защото е твърдѣ кратъкъ и утрѣ може да се докладва.

М-ръ Каравеловъ: Утрѣ може да се прочете, а нѣма време да се печата.

Баларевъ: Комиссията за сроковетѣ на аппелацията е тоже готова. Така щото утрѣ може да докладва.

М-ръ Каравеловъ: Утрѣ има да се разглѣжда за сроковетѣ на аппелацията и може би още нѣщо отъ Министерството на Просвящението.

Аневъ: Азъ ще моля да туримъ моето предложение за монетитѣ на дневний редъ. За курса на паритѣ.

Предсѣдатель: Добрѣ.

Симеонъ Панчевъ: Азъ ще помоля Нар. Събрание, да се съгласи да рѣши едно прошение, което е подадено преди 5—6 деня и хората чакатъ нѣкакъвъ резултатъ. Това е подписано отъ етрополци и носи 5—600 подписи.

Предсѣдатель: Има тука още едно друго прошение отъ нѣкого си Иорданъ Вълчевъ за нѣкаква фабрика и това ще бжде на дневний редъ. Утрѣ ще се съберемъ часа по единъ, за сега распущамъ Събранието.

(Конецъ въ 6 часа и 10 минути.)

Предсѣдатель ***Н. Сукнаровъ.***

Подпредсѣдатели: ***С. Стамболовъ*** ***Т. Пановъ.***

Секретари: Ив. Даневъ. Хр. Баларевъ. В. П. Золотовъ. Хр. Бръснаровъ. П. Станчовъ. Хр. Грънчаровъ. Райчо Поповъ. В. Радославовъ.

Управитель на стенографическото бюро А. Безеншекъ.